

Nr 72.

Ankom till riksdagens kansli den 12 juni 1919 kl. 7 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, angående beräkning av bevillningarna för år 1920.

Närvarande: herrar Källman, Röing, Wijk, Bäckström, frih. Fleming, Vennersten, Rune. Olsson i Kullenbergstorp, Eliasson, Örne, Broman och Johansson i Kullersta.

Sedan Kungl. Maj:t i den vid nu pågående riksdag framlagda propositionen angående statsverkets tillstånd och behov, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden den 9 januari 1919, avgivit förslag i fråga om beräkning av bevillningarna för år 1920, hava genom olika propositioner framställt förslag om vissa nya, till olika bevillningar hänförliga skatter samt om ändrade grunder för vissa bevillningars utgående, bland annat i syfte att efter hand genomföra inkomstens och förmögenhetens beskattande allenast under en skattetitel. Riksdagen har numera fattat beslut i anledning av sist omnämnda propositioner. Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 27 maj 1919 dagtecknad proposition, nr 406, med återkallande av tidigare gjorda förslag, i den mån de strede mot de i sistnämnda proposition framställda, föreslagit riksdagen, bland annat, att uppföra och beräkna vissa bevillningar för år 1920 enligt en i propositionen intagen specifikation. Med beaktande jämväl av propositionen nr 406 avgiver bevillningsutskottet, jämlikt 40 § riksdagsordningen, härmed förslag till beräkning av de särskilda bevillningarnas belopp för år 1920 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande riksdag fastställda grunder. De särskilda bevillningarna upp- tagas i den ordning, vari de förekomma i nämnda specifikation, eller, i

den mån, de där icke upptagits, i statsverkspropositionen. I sammanhang härmed må följande påpekas. Sedan riksdagen i anledning av propositionen nr 259 beslutat sådan anordning av inkomst- och förmögenhetsskatten, att den extra inkomst- och förmögenhetsskatten blivit obehövlig, har Kungl. Maj:t i propositionen nr 406 icke vidhållit det i statsverkspropositionen framställda förslaget att jämväl nyssnämnda extra skatt skulle beräknas. Bevillningsutskottet har härutinnan anslutit sig till Kungl. Maj:ts senare förslag.

I sistnämnda proposition nr 406 har Kungl. Maj:t jämväl i anslutning till riksdagens i anledning av propositionen nr 259 fattade beslut, varför redogörelse skall lämnas här nedan, hemställt, att riksdagen måtte besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1920 skulle utgå med 165 procent av de i 19 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbelopp. I vad propositionen nr 406 avser sistnämnda hemställan har densamma hänvisats till bevillningsutskottet, som kommer att häröver avgiva yttrande i detta betänkande i samband med behandlingen av inkomst- och förmögenhetsskatten.

i:o.

Inkomst- och förmögenhetsskatten.

Statskontoret.

I skrivelse den 12 december 1918 med inkomstberäkning för år 1920, vilken skrivelse finnes bilagd förberörda proposition angående statsverkets tillstånd och behov, har statskontoret rörande inkomst- och förmögenhetsskatten anfört, att denna bevillning, som tillfört statsregleringen en behållen inkomst år 1917 av 110,779,892 kronor, enligt från Kungl. Maj:ts befallningshavande inkomna uppgifter för år 1918 uttaxerats med 129,031,258 kronor.

I fråga om beräkningen av den under förevarande skattetitel för år 1920 påräkneliga inkomsten har statskontoret anfört följande:

Sammanställdes sistnämnda belopp med de enligt rikshuvudböckerna för närmast föregående år debiterade skattebeloppen, funne man, att skattetiteln utvecklats sig sålunda:

år 1911	kronor	34,201,579
» 1912	»	35,795,907
» 1913	»	40,786,536
» 1914	»	44,222,488
» 1915	»	43,001,670
» 1916	»	66,234,782

år 1917	kronor 112,567,833
» 1918	» 129,031,258.

I vilken riktning, den framtida utvecklingen kunde komma att gå, vore naturligtvis svårt att avgöra. Det syntes dock antagligast, att det långvariga och förödande kriget, liksom de stora krigen för något över hundra år sedan, komme att efterföljas av lågkonjunktur. Med hänsyn härtill ansåge statskontoret, att man icke för år 1919, vars inkomster låge till grund för taxeringen år 1920 finge vänta sig bättre konjunkturer än de konjunkturer under år 1915, på grund av vilka beskattningen under år 1916 uppgått till förenämnda belopp, 66,234,782 kronor.

Förutom konjunkturerna hade man även att taga hänsyn till penningvärdets fall. I sistnämnda hänseende hade statskontoret inhämtat, att om prisnivån i medeltal under år 1915 betecknades med siffran 145, man för månaderna januari—oktober år 1918 haft att räkna med indexsiffror stigande från 299 (för januari) till 370 (för oktober). Dessa siffror innebure, att samma konjunkturer, samma omsättning inom handel och näringar, som under år 1915 betingat ett skattebelopp för år 1916 av 66,234,782 kronor, skulle enligt 1918 års januari-index motsvarat ett runt belopp av 136,580,000 kronor och enligt indexsiffran för oktober ett belopp av 169,000,000 kronor, eller rätteligen ännu högre skattebelopp på grund av den progressiva skatteskalen. Någon avsevärd nedgång i prisnivån syntes icke vara att vänta för år 1919. Men då ovan anförda generalindices, till grund för vilka, enligt vad statskontoret antagit, låge primäruppgifter från Stockholms handelskammare, möjligen vore mindre goda uttryck för prisnivån i avseende på olika slag av beskattad inkomst och förmögenhet, vore försiktighet av nöden, och statskontoret hade därför endast räknat med en debiterad inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1920 av 112,000,000 kronor, motsvarande en ökning med ungefär två tredjedelar av 1916 års skattebelopp.

Av den debiterade skatten inflöte emellertid icke hela beloppet under budgetåret. Den erfarenhet, som i detta hänseende kunde hämtas ur rikshuvudböckerna, framginge av följande tabell:

	Debiterad inkomst	Behållen inkomst	% behållen inkomst
år 1913	40,786,536	39,838,756	97,676
» 1914	44,222,488	43,136,836	97,545
» 1915	43,001,670	42,282,510	98,328
» 1916	66,234,782	64,670,861	97,639
» 1917	112,567,833	110,779,892	98,412
i medeltal ...	— —	— —	98,010.

Med stöd av denna tabell syntes man kunna antaga, att den behållna inkomsten skulle komma att utgöra 97.5 procent av den debiterade, således för år 1920: $0.975 \times 112,000,000 = 109,200,000$ kronor eller i runt tal 109,000,000 kronor.

*Chefen för
finansdeparte-
mentet.*

Enligt statsrådsprotokollet över finansärenden för den 9 januari 1919 har chefen för finansdepartementet anfört följande:

»Vad den allmänna inkomstbeskattningen angår innefattar statskontorets beräkning väl den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten däremot icke vare sig 1918 års extra inkomst- och förmögenhetsskatt eller 1918 års tilläggsskatt, vilka båda tillhopatagna under detta år motsvaras av 1919 års extra inkomst- och förmögenhetsskatt. Jag måste för genomförandet av 1920 års reglering räkna med en inkomstbeskattning, som i avseende å skattebelastning ungefär innefattar såväl den hittillsvarande ordinarie som den under de bägge sista åren utgående extra beskattningen.

I avseende å utformningen av denna beskattning är jag icke nu i tillfälle att uttala mig närmare. Ärendet är nämligen för närvarande föremål för utredning. För beredning av, bland andra spörsmål, frågor om ny skatteskala och nya avdragsbestämmelser hava inom departementet tillkallats sakkunniga, vilka nyligen avlämnat vissa preliminära förslag. Andra sakkunniga äro sysselsatta med beredning av vissa bolagsbeskattningen berörande spörsmål och väntas inom kort avgiva betänkande i de åt dem hänvisade ärenden.

Förstnämnda sakkunniga hava även haft i uppdrag att undersöka möjligheten att till en enda rörlig inkomstskatt sammanföra hittillsvarande ordinarie och extra inkomstbeskattning. De ha i detta avseende kommit till den uppfattning, att övervägande skäl tala för en fristående extra inkomstskatt under nuvarande förhållanden. Ärendet föreligger icke i färdigberett skick, och jag förbehåller mig närmare prövning av frågan, huruvida nyss antydda möjlighet måste anses utesluten. Men jag anser det tillsvidare lämpligast att uppföra den extra skattens belopp under en särskild inkomstitel. Den inkomst- och förmögenhetsskatt, jag nu föreslår till uppförande i budgetförslaget, motsvarar närmast den nuvarande inkomstskatten jämte 1918 års tilläggsskatt. Den tillsvidare som extra inkomst- och förmögenhetsskatt rubricerade skattetiteln är åter jämförlig med den likabenämnda skatten för år 1918. Vad angår fördelningen av hela skatteintakten mellan dessa båda inkomstitlar — därest de icke skulle komma att sammanslås — kan viss jämkning i vad jag nu förutsätter måhända visa sig erforderlig.»

Vidare har departementschefen anfört:

»Inkomst- och förmögenhetsskatten upptager statskontoret med ett belopp av 109 miljoner kronor. Förutsättningarna för denna siffra äro tvenne. Statskontoret antager, att konjunkturläget under år 1919, vilket års inkomster ligga till grund för 1920 års inkomst- och förmögenhetsskatt, vore att jämställa med förhållandena år 1915. Statskontoret antager därjämte, att det på sistnämnda års förhållanden grundade skattebeloppet bör undergå en stegring motsvarande den, som prisnivån undergått från 1915 till 1919. Osäkerheten i en dylik beräkning måste givetvis bliva betydande. Då emellertid största delen av det framkomna beloppet synes mig kunna betraktas som en säker tillgång för 1920 års statsreglering, skulle jag anse mig sakna anledning att föreslå någon avsevärt ändrad beräkning, därest icke beloppet av andra grunder syntes mig böra upptagas väsentligt högre. Såsom jag förut nämnt har jag för avsikt att framlägga förslag om vissa förändringar beträffande inkomst- och förmögenhetsbeskattningen till 1919 års riksdag. Därest inkomstskattebördan även för år 1920 skulle komma att fördelas på en ordinarie och en extra inkomst- och förmögenhetsskatt, skulle den ordinarie inkomstskatten komma att motsvara den nuvarande jämte den i föl utgående tilläggsskatten, vars debiterade belopp utgjorde 45 miljoner kronor. Med hänsyn härtill, och då även andra ändringar torde av mig komma att föreslås beträffande beskattningen av inkomst och förmögenhet anser jag, med stöd av nu föreliggande material och under erinran, att den av mig tilltänkta anordningen av skatten möjliggör skattesatsernas smidigare anpassning efter inkomstbehovet, att inkomsttiteln bör uppföras å riksstaten med ett belopp av 140 miljoner kronor.»

Med angivna belopp, 140,000,000 kronor, har ock denna inkomsttitel upptagits i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen intagna förslag till riksstat. *Statsverkspropositionen.*

Förslag till de förebådade förändringarna i inkomst- och förmögenhetsskatten förelades riksdagen genom proposition den 21 mars 1919 (nr 259). Förslaget avsåg att utgöra det första steget till inkomst- och förmögenhetsskattens reformerande i syfte att framdeles skulle kunna inom dess ram i mån av behov uttagas de intäkter, de extraordinära skatteformerna och särskilt krigskonjunkturskatten hittills lämnat. Härvid hade tagits i beaktande, att beskattningen i fråga måtte genom lämpligare avdragsbestämmelser och annan skatteskala bättre anpassa sig efter och mera effektivt utnyttja den befintliga skatteförmågan, var-

Prop. 259.

igenom ökade möjligheter kunde beredas att på inkomstbeskattningens väg uttaga de på det hela taget växande men dock år från år växlande belopp i skattemedel, som statens hushållning erfordrade. Vidare avsåg förslaget att avväga de nya skattetarifferna så att de, såvitt möjligt, uttryckte de olika inkomsttagarnas relativa skattskyldighet och att man kunde uttaga ett ökat eller minskat skattebelopp genom en enkel procentuell höjning eller sänkning av skatten. Tarifferna voro anordnade såsom genomsnittstariffer, vilkas tillämpning ansågs motsvara ett jämförelsevis ordinärt skattebehov. De betecknade ett slags grundtaxa, vilket i författningsförslaget uttryckts så, att inkomst- och förmögenhetsskatt utginge med viss procent av de enligt de angivna grunderna uträknade *grundbelopp*. Allt efter behov kunde genom en enhetlig procentuell ökning eller minskning av skattesatserna uttagas mera eller mindre än grundbeloppen. Något maximum eller minimum var icke föreslaget.

I enlighet med bevillningsutskottets förslag (bet. nr 52) har riksdagen bifallit propositionen nr 259 med avvikelser allenast i fråga om de skattefria avdragen, som erhållit en förenklad och i vissa hänseenden utvidgad anordning, samt beträffande grundbeloppet för inkomstskatt av bolag enligt 19 § 2 mom. förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt (B-skatt) vilket belopp satts till 2 procent i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 3 procent.

Prop. 347. Genom propositionen nr 347 om särskilda avdrag vid 1920 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt har Kungl. Maj:t avgivit förslag om de skattefria Orts- och familjeavdragens höjande med 50 procent, varförutom maximum för det fakultativa avdraget i ömmande fall höjts från 500 till 700 kronor.

I enlighet med bevillningsutskottets hemställan har riksdagen bifallit berörda proposition.

Prop. 406. I fråga om de inkomster, som genom den förändrade inkomst- och förmögenhetsskatten kunde påräknas för år 1920, har chefen för finansdepartementet, enligt det vid propositionen nr 406 fogade statsrådsprotokollet, efter erinran att enligt propositionen nr 259 det belopp i inkomst- och förmögenhetsskatt, som för budgetens reglering krävdes, skulle uttagas genom att fastställa härför erforderligt procenttal av de grundbelopp, som genom den nya skatteförordningen skulle stadgas, anfört följande.

»Det gäller alltså nu att beräkna, dels hur stor skatteintäkt de

föreslagna grundbeloppen kunna inbringa år 1920, dels vilket procenttal som kräves för erhållande av erforderliga medel i budgeten av denna skattekölla.

I den nya inkomstskatten ingå trenne poster, som måste var för sig beräknas: skatten å enskilda och med dem jämställda skattskyldiga (inkomstskatt från enskilda m. fl.); skatten å inkomst från aktiebolag och solidariska bankbolag (bolags A-skatt); samt skatten å samma bolags fonderade vinstmedel (bolags B-skatt).

Inkomstskatt från enskilda m. fl. Vid den statistiska bearbetningen av 1917 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt hade preliminärt befunnits, att sagda skatt för år 1917 uppgått till 112,460,684 kronor, varav belöpte å enskilda m. fl. 58,726,499 kronor samt å bolag 53,734,185 kronor. Sedan undersökningen nu fullföljts, så att slutsiffror föreligga för hela riket, visar det sig, att enskildas skatt uppgått till 57,882,861 kronor.

De beräkningar, som på grundval av inkomstskattesakkunnigas preliminära utlåtande företagits för utvärderande av förslagens finansiella verkningar hava, såsom framgår av bil. 6 till propositionen nr 259, givit till resultat, att den föreslagna skatteskalans grundbelopp, tillämpade å 1917 års taxering, skulle ha höjt skatteintäkten till 62,939,931 kronor. Ökningen skulle sålunda ha utgjort 4,213,432 kronor eller 7.75 procent.

Detta resultat kan emellertid icke utan vidare läggas till grund för en beräkning av 1920 års skatt. Den definitivt föreslagna skatteskalans avviker något från den i sakkunnigas preliminära utlåtande förordade. Denna förändring höjer skattens avkastning. För året 1920 läres vidare förhöjning i form av särskilda avdrag komma att ske av såväl orts- som familjeavdrag. Denna förhöjning, som föreslagits till 50 procent, verkar givetvis en avsevärd sänkning av skatteintäkten. Slutligen torde, sedan riksdagens bevillningsutskott föreslagit, bland annat, viss ökning av barnavdragen, hänsyn böra tagas till den minskning i skattens avkastning, som härav föranledes.

Vid de omräkningar, som med hänsyn till de nämnda tre faktorerna företagits med det föreliggande statistiska materialet från år 1917 — se bil. 1¹⁾ — har befunnits, att den här ovan nämnda ökningen av skatteintäkten med 7.75 procent jämte den ytterligare ökning, som föranledes av förändringarna i skatteskalans, så gott som motväges av de sänkningar, som åstadkommas dels av de särskilda avdragen och dels av höjningen av barnavdragen. Skatteintäkten av den nya skalans grund-

¹⁾ Här icke intagen.

belopp skulle enligt den reviderade kalkylen, därest bestämmelserna tillämpats på 1917 års taxering, ha varit praktiskt taget densamma som intäkten av dåvarande inkomst- och förmögenhetsskatt.

För år 1918 uppgick hela inkomstskatten till i runt tal 133,071,500 kronor. Den på enskilda belöpande andelen härav torde utgöra 59.7 procent eller cirka 79,444,000 kronor.

Den uppskattning, som nu är att göra av grundbeloppens avkastning år 1920 på grundval av dessa statistiska uppgifter, måste givetvis bli ganska osäker. Avkastningen av skatten för nästkommande år är beroende av de enskildas sammanlagda inkomst under innevarande år och av denna inkomsts fördelning på olika inkomstgrupper. Härvid är å ena sidan att märka, att år 1919 visar nedåtgående konjunkturer och sannolikt stigande penningvärde, i följd varav inkomsterna av rörelse och yrke torde komma att bli mindre än år 1917, vilket års inkomster beskattats vid 1918 års taxering. Å den andra sidan hava löneinkomsterna sedan år 1917 stigit avsevärt, varjämte under innevarande år skall ske utdelning å aktier av bolagens vinster år 1918. En i hög grad oviss faktor, vilken kan verka betydande minskning av skatteintäkten, är den förändring av inkomstfördelningen, som kan ha inträtt jämfört med de abnorma förhållanden, som rått under den utpräglade krigskonjunkturen. Såsom sannolik intäkt av den nya inkomstskattens grundbelopp för enskilda år 1920 torde man kunna räkna med ett belopp av 70 miljoner kronor.

Inkomstskatt från bolag (A-skatt). Vad angår avkastningen av den föreslagna A-skatten å aktiebolag, så finner man, att, om den nu föreslagna skalan tillämpats vid 1917 års taxering, skattens grundbelopp utgjort ungefär 94,700,000 kronor. Någon exakt siffra kan icke angivas, enär den föreslagna skatteskalen indelats i delvis andra avsatser än den nuvarande. Medelskatteprocenten utgjorde i verkligheten 5.14 procent, men skulle enligt förslaget utgjort 9.04 procent. Därest man antager, att inkomstfördelningen enligt 1918 års taxering varit densamma som vid 1917 års, skulle grundbeloppet år 1918 utgjort i runt tal 94,265,000 kronor. Man torde dock icke kunna räkna med på långt när så stor avkastning för år 1920. Under de senaste åren har visserligen det i aktiebolagen nedlagda kapitalet högst avsevärt ökats i synnerhet genom nyemission och emission av gratisaktier men jämväl genom bildandet av nya bolag, och i anledning härav torde, trots nedåtgående konjunkturer, aktiebolagens sammanlagda absoluta inkomst kanske icke komma att visa någon betydligare minskning. Däremot lär man kunna räkna med

en betydande nedgång i inkomstprocent och därmed jämväl en minskad skatteprocent.

En undersökning, utförd sålunda, att ett antaget absolut inkomstbelopp av 1,000 miljoner kronor fördelats på olika inkomstprocent efter samma norm, som gällde år 1913, har givit till resultat en skatteintäkt efter den nya skalan av 64,940,000 kronor. Nu torde det icke vara sannolikt, att för innevarande år fördelningen av aktiebolagsvinsten efter inkomstprocent återgått till de omedelbart före kriget normala förhållandena. Med hänsyn härtill torde man våga antaga, att bolagens A-skatt för år 1920 skall inbringa 70 miljoner kronor.

Bolagens B-skatt. Den föreslagna B-skatten beräknas av de sakkunniga skola hava givit, tillämpad å 1912 års vinster, omkring 2,352,000 kronor och, tillämpad å 1916 års vinster, omkring 13,200,000 kronor. De sakkunniga hava därvid räknat med 2 procent å samtliga ej utdelade vinstmedel.

Den i propositionen nr 259 föreslagna anordningen med rörlig B-skatt, grundbelopp 3 procent och avdrag för kronoutskylder har antagits inbringa i grundbelopp 6 miljoner kronor. Med den sänkning av skatteprocenten till 2 procent, som av bevillningsutskottet föreslagits, skulle intäkten av grundbeloppet sjunka till 4 miljoner kronor. Detta belopp lägges till grund för den föreliggande inkomstberäkningen.

Sammanlagt skulle alltså grundbeloppen för enskilda samt för bolagens A-skatt och B-skatt giva en skatteintäkt av 144 (70 + 70 + 4) miljoner kronor.

För att utvinna det erforderliga beloppet av inkomst- och förmögenhetsskatten, enligt vad förut utvecklats cirka 235 miljoner kronor, kräves uttagande av 165 procent av grundbeloppen, vilket procenttal skulle inbringa 237,600,000 kronor. I riksstaten torde beloppet lämpligen uppföras avrundat till 235 miljoner kronor.»

Genom proposition nr 344 av den 21 mars 1919 har Kungl. Maj:t bland annat avgivit förslag till förordning om statsverkets kapitalökningsfond, till vilken årligen skulle avsättas sådana statsverkets inkomster, som inflöte av skatt å kapital, vartill skulle räknas

- 1) arvsskatt och skatt för gåva;
- 2) den del av inkomst- och förmögenhetsskatten, som belöpte å den jämlikt 17 § i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt i det taxerade beloppet upptagna förmögenhetsdel;
- 3) den inkomstskatt, som utginge enligt 19 § 2 mom. i samma förordning.

Fondens medel skulle förvaltas av statskontoret.

Enligt det vid propositionen nr 344 fogade utdrag av protokollet över finansärenden har statskontoret i avgivet utlåtande bland annat anfört, att den sålunda angivna delen av inkomst- och förmögenhets-skatten redan i riksstaten borde upptagas å särskild titel såsom under-rubrik till inkomst- och förmögenhetsskatten, vilken i sådant fall kunde i riksstaten upptagas sålunda:

Inkomst- och förmögenhetsskatt, *bevillning*:

a) skatt å inkomst — — — — — — — — — — — — — — — —

b) särskild skatt å vissa bolags besparade vinstmedel — — — —

c) skatt å förmögenhet — — — — — — — — — — — — — — — —

Säger för inkomst- och förmögenhetsskatt — — — — — — — — — —

Härom anför departementschefen i det vid propositionen nr 406 fogade statsrådsprotokollet följande:

»Av inkomst- och förmögenhetsskatten skola emellertid tvenne poster avsättas till statsverkets kapitalökningsfond, enligt vad som föreslagits i propositionen nr 344. För detta ändamål skall sålunda reserveras hela inkomsten av den nya B-skatten å bolag. Denna utgör, med det föreslagna procenttalet 165, ett belopp av 6,600,000 kronor, vilket torde avrundas nedåt till 6,500,000 kronor. Vidare skall med den å förmögenhetsdelarna belöpande inkomst- och förmögenhetsskatten å enskilda förfaras på enahanda sätt. Innan en ingående statistisk bearbetning skett av senast tillgängliga deklARATIONER — vilken undersökning kräver betydande tidsutdräkt — är man hänvisad till uppskattningar med avsevärd felmarginal. De förskjutningar, som skett i förmögenhetsförhållandena under kriget, medföra att man icke kan draga säkra slutsatser på grundval av den senaste bearbetningen av deklARATIONERNA, från år 1913. Här antages nu, att den å förmögenhetsdelar belöpande skatten uppgår till 8 procent av de enskildas sammanlagda skatt. Den andel, av denna skatt, vilken är att avsätta till kapitalökningsfonden och som jämlikt statskontorets mening bör å budgetens inkomstsida för sig redovisas, skulle då uppgå till 9,240,000 kronor, vilket belopp må avrundas till 9,100,000 kronor.»

I den uti propositionen nr 406 framlagda nya inkomstberäkningen hava ifrågavarande intäkter upptagits på följande sätt:

»Egentliga statsinkomster»

»I. Skatter»:

3. Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:

a. Inkomst- och förmögenhetsskatt, *bevillning*

1) Skatt å inkomst	kr. 219,400,000	
2) Skatt å förmögenhetsdelar	» 9,100,000	
3) B-skatt å aktiebolag m. fl.	» 6,500,000	kr. 235,000,000: —.

Beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1918 har bevillningsutskottet genom statsbokföringskommittén erhållit följande uppgifter:

Utskottet.

Influtet	kronor 130,155,395: 93
Utbetalt	» 2,671: 38
Netto	kronor 130,152,724: 55.

Bevillningsutskottet har att under förevarande inkomstitel dels föreslå den procentsats av grundbeloppen, vid vars tillämpning inkomst- och förmögenhetsskatten kan antagas giva det belopp, som utöver övriga statsverkets för år 1920 beräknade inkomster erfordras för att täcka utgifternas slutsumma, dels ock angiva det belopp, vartill inkomsten under ifrågakvarande inkomstitel för år 1920 sålunda bör beräknas.

I förra hänseendet vill utskottet, under erinran att Kungl. Maj:t föreslagit uttagande av 165 procent av grundbeloppen, anföra följande. Beträffande grundbeloppen utgår utskottet från den av chefen för finansdepartementet gjorda beräkningen, enligt vilken dessa skulle giva en skatteintäkt av 144 miljoner kronor. Av statsutskottet har bevillningsutskottet inhämtat, att för budgetens reglerande erfordras, att de under »A. Egentliga statsinkomster, I. Skatter» uppförda inkomstitlarna beräknas till inalles 495,441,000 kronor. Statsutskottet ifrågasätter icke någon ändring av den av Kungl. Maj:t föreslagna beräkningen av mantalspenningar och prästerskapets till statsverket indragna tionde, inalles 2,741,000 kronor. Det belopp, som måste anskaffas genom de under nämnda rubriker uppförda bevillningarna, utgör således 492,700,000 kronor.

Bevillningsutskottet kommer att i detta betänkande föreslå följande beräkning:

bevillning av fast egendom och av inkomst	kronor 3,800,000: —
bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	» 200,000: —

stämpelmedel	kronor	52,000,000: —
lastpenningar		800,000: —
krigskonjunkturskatt	»	75,000,000: —
tullmedel	»	70,000,000: —
sockerskatt	»	15,600,000: —
tobaksskatt	»	30,000,000: —
brännvinstillverkningskatt kronor	8,000,000: —	
brännvinsförsäljningsmedel	» 12,000,000: —	
maltskatt	» 1,800,000: —	
punschskatt	» 1,000,000: —	» 22,800,000: —
		<hr/> kronor 270,200,000: —.

Av vad nu anförts följer, att den procent å grundbeloppen, efter vilken inkomst- och förmögenhetsskatten skall utgå för år 1920, bör avvägas så, att därigenom kan beräknas inflyta ett belopp av (492,700,000 — 270,200,000 =) 222,500,000 kronor. I sådant syfte har utskottet ansett procenten böra fastställas till 155, vilket procenttal giver en inkomstsumma av 223,200,000 kronor.

I fråga om uppställningen av ifrågavarande inkomsttitel har utskottet att anföra följande. Riksdagen har numera på statsutskottets hemställan avslagit Kungl. Maj:ts ovannämnda proposition nr 344, i vad den avsåg inrättande av en statsverkets kapitalökningsfond. Följaktligen har anledningen att särskilja skatt å inkomst och skatt å förmögenhetsdelar bortfallit. Däremot synes B-skatten, såsom vilande på annan grund än inkomst- och förmögenhetsskatten i övrigt, lämpligen kunna föras under särskild underrubrik på sätt Kungl. Maj:t föreslagit.

Den nedsättning av det av Kungl. Maj:t i propositionen nr 406 beräknade beloppet för inkomst- och förmögenhetsskatten, som blir en följd av den av utskottet förordade sänkningen av skatteprocenten, synes icke behöva inverka på beräkningen av B-skattens belopp utan kunna i sin helhet hänföras till den del av skatten, som belöper på inkomst och förmögenhet.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatten skall för år 1920 utgå med 155 procent av grundbelopp, uträknade enligt de grunder, om vilka stadgas i 19 § av förordningen om inkomst-

och förmögenhetsskatt, såsom sistnämnda paragraf lyder enligt denna riksdags i anledning av propositionen nr 259 fattade beslut; samt

B) att inkomst- och förmögenhetsskatten måtte för år 1920 beräknas på följande sätt:

Inkomst- och förmögenhetsskatt, *bevillning*:

- 1) Skatt å inkomst- och förmögenhet kr. 216,000,000
- 2) B-skatt å aktiebolag m. fl... » 6,500,000 kronor 222,500,000: —.

2:o.

Bevillning av fast egendom samt av inkomst.

Statskontoret har anfört, att denna bevillning — vilken i riksstaten för år 1919 var upptagen till 3,100,000 kronor — enligt från Kungl. Maj:ts befallningshavande inkomna uppgifter i taxeringslängderna för år 1918 debiterats med 3,972,848 kronor. Då avkortningarna antoges icke behöva beräknas högre än till 180,000 kronor, syntes ifrågavarande titel kunna i 1920 års riksstat höjas till 3,800,000 kronor, till vilket belopp i sådant fall även det å sjunde huvudtiteln anvisade extra anslaget »Bidrag till landsting och städer, som icke deltaga i landsting» borde upptagas.

Enligt statsrådsprotokollet över finansärenden för den 9 januari 1919 har chefen för finansdepartementet anfört följande: »Med anledning av kommunernas ökade skattebehov är förslag om viss skärpning av fastighetsbevillningen under övervägande. Då frågan emellertid ej är slutförd och en eventuell höjning icke påverkar behovet av andra statsinkomster, när inkomsttitelns hela belopp även återkommer å utgiftssidan i det å sjunde huvudtiteln anvisade extra anslaget »Bidrag till lands-

Statskontoret.

Transport kronor 222,500,000: —

Transport kronor 222,500,000: —
 ting och städer, som icke deltaga i landsting' har jag icke ansett anledning nu föreligga att ändra inkomstberäkningen i fråga.»

Statsverkspropositionen. I överensstämmelse härmed har denna inkomstitel i Kungl. Maj:ts förslag till riksstat upptagits till 3,800,000 kronor.

Prop. 406. Med enahanda belopp ingår inkomstiteln i den uti propositionen nr 406 framlagda nya inkomstberäkningen.

Prop. 108. Genom proposition nr 108 har Kungl. Maj:t avgivit förslag till vissa ändringar i bevillningsförordningen i syfte bland annat att genom bevillningstaxering av aktier m. m. draga dylik inkomst in under den kommunala beskattningen. Sistnämnda proposition har numera blivit i ifrågavarande del av riksdagen bifallen.

Utskottet. Av statsbokföringskommittén har utskottet beträffande denna inkomstitel för år 1918 erhållit följande uppgifter:

Influtet	kronor 3,830,430: 22
Utbetalt	» 5,478: 47
Netto	kronor 3,824,951: 75.

Den mindre betydande inkomstökning, som bör för-
 anledas av bevillningstaxeringen av utdelning å aktier,
 har icke föranlett Kungl. Maj:t att i propositionen nr 406
 ifrågasätta någon höjning av ifrågavarande bevillning.

Utskottet, som icke ansett sig hava anledning att
 härutinnan avvika från Kungl. Maj:ts förslag, får hem-
 ställa,

att bevillningen av fast egendom
 samt av inkomst må för år 1920 be-
 räknas till kronor 3,800,000: —
 Transport kronor 226,300,000: —

Transport kronor 226,300,000: —

3:o.

Bevillningsavgifter för särskilda för- måner och rättigheter.

Statskontoret har härom anfört:

Statskontoret.

»Under denna titel sammanfattas de särskilda avgifter, som enligt nådiga förordningen den 23 oktober 1908 erläggas av vissa handlande och handelsexpediter samt för vissa offentliga föreställningar, varförutom hit även föras avgifter för rättigheter till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar.

De särskilda avgifter, som sålunda innefattas under ovanstående titel, hava enligt räkenskaperna uppdebiterats med

	1915	1916	1917
För rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar	1,439	1,439	1,331
Av vissa handlande och handelsexpediter	140,000	138,450	105,650
För vissa offentliga föreställningar.....	73,892	76,254	70,973
Summa kronor	215,331	216,143	177,954

Tages hänsyn till tillfällig uppbörd samt avkortningar och balanser, visar sig den behållna inkomsten hava uppgått

år 1913 till.....	kronor	341,512
» 1914 »	»	275,963
» 1915 »	»	212,620
» 1916 »	»	214,481
» 1917 »	»	176,633.

Såsom synes företer skatttiteln en nedgång för de senare åren, och då denna givetvis beror på världskrisen, kommer den efter all sannolikhet att framträda även i slutsiffrorna för innevarande år. Jämväl för år

Transport kronor 226,300,000: —

Transport kronor 226,300,000: —
 1920, varom i denna beräkning är fråga, torde det kunna befaras att världskrigets efterdyningar komma att ofördelaktigt inverka på denna inkomsttitel. Statskontoret anser försiktigheten bjuda att upptaga titeln, vilken i 1919 års riksstat beräknats till 250,000 kronor, med något nedsatt belopp och föreslår i sådant hänseende 200,000 kronor.»

Statsverkspropositionen. Med detta belopp, 200,000 kronor, har denna inkomsttitel också ingått i förevarande förslag till riksstat ävensom uti den i propositionen nr 406 framlagda nya inkomstberäkningen.
Prop. 406.

Utskottet. Bevillningsutskottet har genom statsbokföringskommittén inhämtat att denna inkomsttitel för år 1918 utvisar följande ställning:

Influtet	kronor 152,821: 95
Utbetalt	» 1,305: 90
Netto	kronor 151,516: 05.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter måtte för år 1920 beräknas till..... kronor 200,000: —

4:o.

Stämpelmedel.

Stämpelmedlen, inberäknat arvsskatt, utgjorde:

år 1913	kronor 18,653,021
» 1914	» 17,070,845
» 1915	» 16,211,787
» 1916	» 25,106,655
» 1917	» 52,653,656

eller i medeltal för dessa fem år 25,939,193 kronor.

Transport kronor 226,500,000: —

Transport kronor 226,500,000: —

Statskontoret.

Till belysning av frågan, i vad mån de nu och under den senaste tiden rådande krisförhållandena utövat inverkan på denna skatttitel, har statskontoret meddelat följande sammanställning av uppgifter angående influtna stämpelmedel, vilka i vad de avse åren 1913 och 1914 härröra från statskontorets egna räkenskaper men för följande år erhållits från generalpoststyrelsen:

	Influtna stämpelmedel			
	jan.—juli	aug.—okt.	nov. och dec.	Summa
År 1913	11,505,057	3,853,096	2,808,506	18,166,659
» 1914	10,724,621	3,527,688	2,425,183	16,677,492
» 1915	7,901,501	3,853,884	2,788,331	14,543,716
» 1916	13,120,706	5,856,933	5,639,629	24,617,268
» 1917	30,290,111	11,728,482	9,893,228	51,911,821
» 1918	42,316,942	19,655,752	—	61,972,694

Av denna sammanställning framgår, att uppbörden under de år, som kriget varat, i procent av uppbörden under motsvarande tid närmast före kriget utgjort:

augusti—oktober 1914	91.55	procent
november—december 1914	86.35	»
januari—juli 1915	73.68	»
augusti—oktober 1915	100.02	»
november—december 1915	99.23	»
januari—juli 1916	122.34	»
augusti—oktober 1916	152.01	»
november—december 1916	200.81	»
januari—juli 1917	282.44	»
augusti—oktober 1917	304.39	»
november—december 1917	352.26	»
januari—juli 1918	394.58	»
augusti—oktober 1918	510.13	»

Enligt i statistiska centralbyrån utarbetade uppgifter för åren 1914—1917 å beloppet av de stämplat,

Transport kronor 226,500,000: —

Transport kronor 226,500,000: —

som använts till nedannämnda handlingar, har detta belopp utgjort:

	1914	1915	1916	1917
Handlingar till lagfartsprotokollet	4,010,613	2,815,610	4,333,951	9,812,823
Handlingar till intecknings- och tomträttsprotokollen	622,659	486,841	680,702	1,028,598
Handlingar till aktenskapsförordsprotokoll	7,360	7,915	10,280	9,620
Handlingar till bouppteckningsprotokoll:				
Bouppteckningar	5,786,280	5,815,810	6,991,251	10,420,376
Testamenten, till vilka hänsyn ej tagits vid bouppteckningens stämpelbeläggning	3,829	842	596	902
Morgongåvobrev	36	5	7	35
Avhandlingar om lösöre köp...	13,850	11,841	9,833	7,907
Summa	10,444,627	9,138,864	12,026,620	21,280,261

Efter att hava erinrat om ovan meddelade siffror har statskontoret beträffande stämpelmedlen i sin ovan nämnda skrivelse den 12 december 1918 vidare anfört följande:

»Rörande arvsskatt och skatt för gåva utfärdades den 19 november 1914 nådig förordning (Svensk författningssamling nr 381), vilken trätt i kraft den 1 januari 1915. Till dessa skatter äro av de i förestående statistik upptagna avgifter hänförliga, utom avgifterna för bouppteckningar och testamenten, även de i beloppen för rubriken »handlingar till lagfartsprotokollet» ingående stämpelavgifterna för gåvobrev och fideikommissbrev rörande fast egendom, vartill komma vissa nya avgifter för gåva av lös egendom, rörande vilka någon beräkning icke för närvarande är möjlig, men vilka icke torde kunna antagas uppgå till något mera avsevärt belopp. Sammanlagt hava ifrågavarande skatter belöpt sig

Transport kronor 226,500,000: —

	Transport kronor	226,500,000: —
år 1914 till	kronor	6,000,158
» 1915 »	»	5,947,762
» 1916 »	»	7,030,682
» 1917 »	»	10,842,565.

Emellertid har från och med den 1 januari 1918 skattetariffen blivit ändrad genom nådiga förordningen den 19 juni 1917 (Svensk författningssamling nr 325). Vid framläggande av förslag härom har föredragande departementschefen ansett sig kunna beräkna en ökning av arvsskattens i innevarande års riksstat till 6,000,000 kronor upptagna belopp med 1,500,000 kronor. Vid fixerandet av detta belopp har departementschefen i första hand byggt på en undersökning angående arvsskattens beräknade och verkliga avkastning under de senaste åren, och har departementschefen med avseende å utbytet av den förhöjda arvsskatten anfört följande:

'Arvsskatten har i statsverkspropositionen beräknats giva

för år 1912	kronor	6,000,000
» » 1913	»	6,000,000
» » 1914	»	7,000,000
» » 1915	»	6,000,000
» » 1916	»	6,200,000
» » 1917	»	6,000,000.

Frånsett avgifterna för gåva av lös egendom, rörande vilka någon beräkning icke för närvarande föreligger, men vilka icke torde kunna antagas uppgå till något mera avsevärt belopp, hava de avgifter, som falla under rubriken arvsskatt influtit med följande belopp:

år 1912	kronor	5,393,333
» 1913	»	6,228,794
» 1914	»	6,000,158
» 1915	»	5,947,762.

Ehuruväl de siffror, som sålunda angiva arvsskattens avkastning under tiden från och med år 1912 till och med 1915 års utgång, icke tyda på någon

Transport kronor 226,500,000: —

Transport kronor 226,500,000: —

tendens till stegring, behöver man icke antaga, att en sådan stegring för år 1918 och framdeles är utesluten. Tvärtom tala åtskilliga skäl för, att en ökning av arvs-skattens avkastning kan vara att förvänta såsom i hög grad sannolik.

Så torde man med fullt skäl kunna antaga för visst, att genom penningvärdets påtagliga nedgång och därigenom uppkommen höjning av värdet å alla andra tillgångar behållningarna i bouppteckningarna komma att förete en avsevärd stegring redan på denna grund. Men även av andra orsaker borde man kunna beräkna en höjning av bouppteckningssummorna. De på många områden gynnsamma konjunkturen för handel och industri samt även för jordbruket hava bidragit till skapandet av nya och ökning av redan befintliga förmögenheter, och denna förmögenhetstillväxt lär, enligt vad erfarenheten synes bestyrka, hava orsakat en förskjutning med avseende å förmögenhetens fördelning i sådan riktning, att de större förmögenheterna ökats till antalet och även till sitt belopp. Då nu den föreslagna höjningen av arvsskatten är avsedd att träffa de större förmögenheterna, synes det naturligt, att den inträdda förmögenhetstillväxten i förening med skatteförhöjningen skall leda till en vida större årlig avkastning av arvsskatten än tidigare kunnat beräknas. Huru stor denna ökning kan förväntas bliva, kan naturligtvis icke exakt angivas. Många tecken, särskilt den erfarenhet som vunnits genom den senaste tidens taxeringsresultat, tyda dock på att densamma blir betydande. För min del har jag ansett, att förmögenhetstillväxten och den föreslagna skatteförhöjningen böra kunna tillsammans åstadkomma en höjning av arvsskattens i statsverkspropositionen för år 1918 till 6,000,000 kronor beräknade belopp med åtminstone 25 procent eller sålunda med minst 1,500,000 kronor.'

Med hänsyn till vad departementschefen sålunda anfört ävensom därtill, att den i år försiggångna fastighetstaxeringen säkerligen kommer att i sin mån bidra

Transport kronor 226,500,000: —

Transport kronor 226,500,000: —

till höjning av arvsskatteuppbörden, anser statskontoret, att man bör för år 1920 kunna beräkna 'arvsskatt och skatt för gåva' till högre belopp än det år 1917 infutna beloppet. Statskontoret föreslår, att i riksstaten för år 1920 nämnda i stämpelavgiften ingående särskilda skattetitler upptages till 12,000,000 kronor.

Enligt nådiga förordningen den 15 augusti 1913 (Svensk författningssamling nr 191) har från och med den 1 september 1913 en ändring i gällande förordning angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper trätt i kraft, varigenom nämnda avgift vid köp av aktier och banklotter höjts med 50 procent. Försäljningsbeloppet för ifrågavarande slag av stämplat har enligt rikshuvudboken utgjort:

år 1913	kronor	1,177,093
» 1914	»	590,480
» 1915	»	734,527
» 1916	»	4,264,031
» 1917	»	11,911,452.

Infutna beloppet för under januari—september innevarande år försålda överlåtelsestämplat uppgår enligt statskontoret tillhandakommen uppgift till 10,169,022 kronor, och under förutsättning att inkomsten för sista kvartalet kommer att hava en häremot proportionell storlek och således inflyta med 3,389,674 kronor, skulle årets inkomst uppgå till 13,558,696 kronor.

För att kunna använda nyss anförda statistik måste man taga hänsyn till den ändring som genom nådiga förordningarna den 30 mars 1917 (Svensk författningssamling nr 191) och den 12 mars 1918 (Svensk författningssamling nr 123) vidtagits i lydelsen av 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, en ändring som innebär, att stämpelsatserna från och med den 1 april 1917 fördubblats. Sedermera hava skattesatserna ännu en gång fördubblats genom nådiga förordningen den 29 november 1918 (Svensk

Transport kronor 226,500,000: —

Transport kronor 226,500,000: —
 författningssamling nr 911), men av denna ändring äro de i det föregående anförda siffrorna icke berörda.

Reducerar man försäljningsbeloppen för åren 1917 och 1918 till vad de skulle varit, om nyssberörda förordningar icke utfärdats, och bortser man därvid från den — sannolikt obetydliga — dämpande inverkan, som stämpelsatsernas höjning kan hava utövat på om-sättningen av fondpapper, får man följande statistik över försäljningsbeloppen för överlåtelsestämplar:

år 1913	kronor 1,177,093
» 1914	» 590,480
» 1915	» 734,527
» 1916	» 4,264,031
» 1917	» 6,806,544
» 1918	» 6,779,348.

Denna statistik visar en betydligt ökad livlighet på fondmarknaden under de tre sista åren. För den närmaste framtiden har man visserligen att vänta en stark åtstramning av penningmarknaden; men då å andra sidan de nedgående konjunkturerna torde föranleda realisationer av värdepapper, anser statskontoret, att man för år 1920 bör kunna på följande sätt beräkna ifrågavarande del av stämpeluppbörden under förut-sättning av:

a) återgång till 1908 års stämpelsatser	kronor 4,000,000,
b) 1917 års fördubblade stämpelsatser	» 8,000,000,
c) 1918 års fyrdubblade stämpelsatser	» 16,000,000.

I det följande utgår statskontoret från, att de nu gällande höga stämpelsatserna bibehållas även under 1920.

Genom att från totalbeloppet av den behållna inkomsten av stämpeluppbörden draga beloppen för arvs-skatt och skatt för gåva ävensom överlåtelsestämplar samt reducera beloppet för år 1917 på sätt här nedan angives finner man för övriga stämpelmedel följande belopp:

Transport kronor 226,500,000: —

		Transport kronor	226,500,000: —
år 1913.....	kronor	11,127,086	
» 1914.....	»	10,480,207	
» 1915.....	»	9,429,527	
» 1916.....	»	13,811,942	
» 1917.....	»	17,274,164.	

Såsom ovan antytts, har beloppet för 1917 undergått reduktion. I det under nämnda år influtna beloppet ingick nämligen inbetalning för stämpling av aktiebrev m. m. med icke mindre än 10,975,475 kronor. Då denna inkomstpost åren 1913 och 1914 influtit med endast omkring 500,000 kronor, och då man torde få räkna med en återgång från de omständigheter, som föranlett 1917 års höga belopp, har statskontoret i ovanstående statistiska uppgift för 1917 beräknat ifrågasvarande inkomstpost till allenast 500,000 kronor.

På siffran för år 1917 har inverkat den ökning av stämpelinkomsten, som under halva nämnda år uppkommit på grund av genom nådiga förordningen den 19 juni 1917 (Svensk författningssamling nr 329) vidtagen höjning av lagfartsstämpeln, aktiestämpeln och obligationsstämpeln samt införande av ränte- och lottsedelsstämplar. Även denna ökning är i ovan angivna siffra för år 1917 frändragen.

Med hänsyn till nyss anförda statistik synes man kunna för år 1920 beräkna ett belopp av 10,000,000 kronor med tillägg av 4,300,000 kronor eller den ökning, som kan förväntas på grund av ovanberörda förordning den 19 juni 1917.

Stämpeluppbörden i sin helhet skulle då för år 1920 beräknas sålunda:

Arvsskatt och skatt för gåva	kronor	12,000,000
Överlåtelsestämplar	»	16,000,000
Övriga stämplars	»	14,300,000

Summa kronor 42,300,000.»

Statskontoret har, på grund av vad sålunda anförts, föreslagit, att i riksstaten för år 1920 måtte upp-

Transport kronor 226,500,000: —

Transport kronor 226,500,000: —

tagas stämpelmedel med 42,300,000 kronor, därav beräknad arvsskatt och skatt för gåva 12,000,000 kronor.

Departementschefen.

Enligt statsrådsprotokollet över finansärenden den 9 januari 1919 yttrade chefen för finansdepartementet, att han förutsatte, att den av urtima riksdagen 1918 beslutade förhöjningen av fondstämpeln komme att fortfara jämväl under år 1920.

Vidare anförde departementschefen, att han påräknade ökad avkastning av arvsskatten genom viss höjning av tariffen.

Angående denna beräkning anförde departementschefen i den speciella motiveringen ytterligare följande:

»I fråga om stämpelmedlen synes mig den av statskontoret gjorda beräkningen kunna något höjas utan att nödig försiktighet åsidosättes. Då jag dessutom ämnar föreslå viss höjning av arvsskatten och en utsträckning av stämpelbeskattningen till vissa nya områden förberedes, anser jag mig kunna — under erinran om vad jag förut anført rörande nu gällande fondstämpelsatsers fortsatta upprätthållande även under år 1920 — föreslå, att stämpelmedlen upptagas till 49.5 miljoner kronor.»

Statsverkspropositionen.

Med sist angivna belopp har också denna inkomstitel upptagits i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen intagna förslag till riksstat för år 1920, därvid beräknats av arvsskatt och skatt för gåva 15,000,000 kronor.

Prop. 98.

Genom en den 18 februari 1919 dagtecknad proposition, nr 98, har Kungl. Maj:t föreslagit, att de av 1918 års urtima riksdag för tiden till den 1 juli 1919 fastställda stämpelavgifterna för köp och byte av fondpapper skulle gälla till och med den 30 juni 1920. Detta förslag har av riksdagen numera bifallits.

Prop. 264.

I en den 14 mars 1919 dagtecknad proposition, nr 264, har Kungl. Maj:t föreslagit ändrad lydelse av

Transport kronor 226,500,000: —

Transport kronor 226,500,000: —

19 § i förordningen den 19 november 1914 om arvs-
skatt och skatt för gåva. Enligt detta förslag hava,
såsom framgår av departementschefens i det vid pro-
positionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet åter-
givna anförande, de för skattens beräkning uppgjorda
tarifferna i genomsnitt höjts med 25 procent av nu
gällande skattesatser, varefter departementschefen ansett
sig kunna såsom inkomst av arvs- och gåvoskatten på-
räkna det i statsverkspropositionen angivna beloppet, 15
miljoner kronor.

Sistnämnda proposition har numera blivit av riks-
dagen bifallen.

Vidare har Kungl. Maj:t genom proposition nr
251 för riksdagen framlagt förslag till förordning om
utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid
köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera
lyxvaror. Sedan kamrarna i anledning av sistnämnda
proposition fattat skiljaktiga beslut, har riksdagen nu-
mera genom gemensam omröstning antagit ett förslag
till förordning i berörda ämne, vilket i åtskilliga hän-
seenden avviker från Kungl. Maj:ts förslag.

Prop. 251.

Även Kungl. Maj:ts proposition nr 381 med för-
slag till vissa ändringar i gällande stämpelförordning
bör i detta sammanhang omnämnas. Genom densamma
har nämligen föreslagits, bland annat, upphävande av
stämpelavgiften för fullmakter, konstitutorial m. m.

Prop. 381.

På sätt ovan under 1:o anförts har statskontoret
enligt det vid propositionen nr 344 fogade utdrag av
protokollet över finansärenden i avgivet utlåtande an-
gående statsverkets kapitalökningsfond gjort viss fram-
ställning beträffande särskiljande i riksstaten av den
del av inkomst- och förmögenhetsskatten, som skulle
avsättas till fonden. I anslutning härtill har statskon-
toret i berörda utlåtande anfört följande:

Prop. 344.

»På liknande sätt och av samma anledning synes
i riksstaten inkomsttiteln stämpelmedel böra upptagas
sålunda:

Transport kronor 226,500,000: —

Transport kronor 226,500,000: —

Stämpelmedel, *bevillning*:

a) arvsskatt och skatt för gåva — — — — —

b) stämpelmedel i övrigt — — — — —

Säger för stämpelmedel — — — — —.»

Uti den i propositionen nr 406 framlagda nya inkomstberäkningen hava ifrågavarande intäkter upptagits på följande sätt:

Stämpelmedel, *bevillning*:

1) Arvsskatt och

skatt för gåva ... kr. 15,000,000

2) Övriga stäm-

pelmedel » 34,500,000 kr. 49,500,000.*Utskottet.*

I Kungl. Maj:ts förslag i fråga om förevarande inkomsttitel har hänsyn tagits till de genom de ovan nämnda propositionerna nr 98 och 264 föreslagna höjningarna av fondstämpeln och arvsskatten.

Beträffande den nya beskattningen av vissa förvärv av pärlor, äkta stenar m. m. har bevillningsutskottet i sitt betänkande i ämnet (nr 46) anfört, bland annat, följande:

»Chefen för finansdepartementet har icke meddelat någon beräkning av den inkomst, som ansetts kunna väntas inflyta genom ifrågavarande stämpelbeskattning; och efter vad bevillningsutskottet erfarit har det icke ansetts möjligt att åstadkomma någon sådan beräkning. Utskottet har sökt göra sig underrättat om de inkomster av motsvarande beskattning, som influtit i Norge och Danmark. Från Norge har meddelats, att material för sådan uppgift saknas, under det att från Danmark upplysts, att skatten inbragt under tiden oktober 1917—april 1918 omkring 148,000 kronor och under tiden april 1918—mars 1919 omkring 352,000 kronor. I vad mån dessa siffror kunna läggas till grund för en beräkning av den sannolika inkomsten av en liknande beskattning hos oss, torde vara svårt att bedöma.»

Bevillningsutskottet, som av särskild anledning icke varit i tillfälle att tidigare avgiva betänkande i

 Transport kronor 226,500,000: —

Transport kronor 226,500,000: —
anledning av ovannämnda proposition nr 381, däri, på sätt ovan är nämnt, föreslagits bland annat upphävande av stämpelavgiften för fullmakter, konstitutorial m. m., har numera beslutat tillstyrka bifall till propositionen. Icke heller här föreligger någon beräkning av den statsfinansiella betydelsen av ändringen.

Varken inkomstökningen genom beskattningen av pärlor och vissa andra lyxvaror eller den inkomstminskning, som föranledes av bifall till vad bevillningsutskottet kommer att föreslå i anledning av propositionen nr 381, torde kunna vara av någon större betydelse, då det gäller att fastställa slutsumman för denna inkomsttitel. Utskottet har därför ansett sig kunna bortse från nu omnämnda förhållanden vid ifrågavarande beräkning.

Enligt meddelande från generalpoststyrelsen har stämpeluppbörden, punschskatten undantagen, under år 1918 utgjort 72,948,434 kronor 71 öre samt under månaderna januari—april 1919 belöpt sig till 26,962,670 kronor 7 öre.

Den betydande inkomstökning, som de sålunda numera tillgängliga siffrorna utvisa, har synts utskottet böra föranleda någon höjning av den av Kungl. Maj:t beräknade slutsumman för denna inkomsttitel. Då, på sätt ovan erinrats, Kungl. Maj:t tagit hänsyn till den numera beslutade höjningen av skattesatserna för arv och gåva, torde höjningen böra avse endast övriga stämpelmedel; för dessa har utskottet ansett sig böra ifrågasätta ett beräknat belopp av 37,000,000 kronor.

Riksdagen har numera, som ovan erinrats, på statsutskottets hemställan avslagit ovannämnda proposition nr 344, i vad den avsåg inrättande av en statsverkets kapitalökningsfond. I anledning därav har bevillningsutskottet, som erhållit remiss å propositionen, i vad den avser viss ändring i förordningen om arvsskatt och skatt för gåva, denna dag beslutat avstyrka bifall till propositionen i sistberörda del. Nyss omförmälda ändring innefattade, att särskilda arvsstämplar skulle införas, vilket

Transport kronor 226,500,000: —

Transport kronor 226,500,000: —
 var en förutsättning för att arvs- och gåvoskatten skulle kunna särskilt redovisas.

Vid nu angivna förhållanden torde stämpelmedlen bära upptagas på sätt hittills varit brukligt.

På grund av vad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att stämpelmedlen, därav beräknad arvsskatt och skatt för gåva 15,000,000 kronor, måtte för år 1920 beräknas till kronor 52,000,000 —

5:o.

Lastpenningarna.

Statskontoret.

Beträffande lastpenningarna, som i årets riksstat upptagits till 900,000 kronor, har statskontoret meddelat, att desamma utgjort:

år 1913	kronor 815,354
» 1914	» 761,392
» 1915	» 813,831
» 1916	» 791,161
» 1917	» 453,892.

Statskontoret har vidare anført:

»De här ovan anförda inkomstbeloppen bära minskas med beloppet av restitutioner, vilket belopp dock för år 1917 endast uppgått till 2,017 kronor.

Då man får antaga att normala förhållanden i avseende å skeppsfarten återinträtt år 1920, har statskontoret för detta år upptagit lastpenningarna till 800,000 kronor.»

Statsverkspro-
 positionen.
 Prop. 406.

Med detta belopp hava lastpenningarna också ingått i statsverkspropositionens riksstatsförslag samt i

Transport kronor 278,500,000: —

Transport kronor 278,500,000: —
den uti propositionen nr 406 framlagda nya inkomstberäkningen.

Enligt meddelanden från generaltullstyrelsen debiterades lastpenningarna för år 1918 med 451,692 kronor 64 öre och utgjorde:

Utskottet.

	År 1917 kronor		År 1918 kronor		År 1919 kronor	
Under januari	77,622	43	45,366	52	36,705	76
> februari	24,580	92	36,670	80	27,595	19
> mars	18,390	93	37,908	88	25,475	26
> april	27,681	50	36,217	76	37,781	24
Summa	148,275	78	156,163	96	127,557	45

Utskottet hemställer,

att lastpenningarna må för år
1920 beräknas till kronor 800,000: —.

6:o.

Krigskonjunkturskatt.

Krigskonjunkturskatt skall enligt bestämmelserna i förordningen om krigskonjunkturskatt den 30 juni 1916 på grund av taxering under år 1916 och följande år erläggas till staten för vinst, uppkommen genom det av nuvarande krigstillstånd framkallade läget.

Statskontoret har angående krigskonjunkturskatten i sin förutnämnda skrivelse den 12 december 1918 anfört följande:

Statskontoret.

»Taxering enligt nämnda förordning äger rum årligen till och med året efter det, under vilket genom nådig kungörelse tillkännagivits, att krigstillståndet skall anses hava upphört. I enlighet härmed läres väl taxering komma att ske även 1920, och således skatt för detta

Transport kronor 279,300,000: —

Transport kronor 279,300,000: —

år böra beräknas. Emellertid äro förhållandena sådana, att det tydligen är omöjligt att finna några hållbara grunder för en sådan beräkning.»

Statskontoret har uppfört skatten med samma belopp som förekommer i 1919 års riksstat, 80,800,000 kronor.

Departements-
chefen.

Enligt statsrådsprotokollet över finansärenden för den 9 januari 1919 har chefen för finansdepartementet i fråga om denna skatt anfört följande:

»I överensstämmelse med gällande förordning skall även för år 1920 upptagas krigskonjunkturskatt, vilken emellertid, ifall fred inträder under innevarande år, därefter upphör. De starka anmärkningar, som gjorts mot denna skatteform, skulle ha föranlett igångsättande av en genomgripande revision, syftande såväl till lindringar i vissa avseenden som till skärpningar i andra, därest skatten skolat i ännu måhända flera år ha utgått. Då numera synes vara tydligt, att frågan begränsar sig till 1920 års krigskonjunkturskatt, får givetvis den av mig förberedda revisionen mera karaktären av jämkningar för att råda bot på särskilt skarpt framträdande olägenheter. Ifrågasatta ändringar komma att sänka skatteintäkten, och anser jag mig därför icke kunna beräkna skattetiteln till högre belopp än statskontoret föreslagit.»

»Den intäkt statsverket kan komma att erhålla av *krigskonjunkturskatten* för år 1920 undandrager sig av väsentligen tvenne grunder varje säkrare uppskattning. Dels läser man icke nu kunna med någon bestämdhet upptaxera storleken av de merinkomster under år 1919, å vilka skatten skall utgå. Dels äro vissa jämkningar i bestämmelserna, som jag förut framhållit, ifrågasatta, vilka måhända ganska avsevärt kunna beskära skatteintäkten. Även med genomförande av sådana lindringar i skatteförordningen och med nödig hänsyn till de med sannolikhet vikande konjunkturerna torde man kunna — under den av mig förut angivna förutsättning beträffande sambandet med den allmänna inkomst- och förmögenhetsbeskattningen — våga upptaga krigskon-

Transport kronor 279,300,000: —

Transport kronor 279,300,000: —
 junkturskatten å 1920 års stat till ungefär det av statskontoret föreslagna beloppet, vilket är mindre än tredjedelen av det belopp om 300 miljoner kronor, som sannolikt debiteras för år 1918. Jag föreslår sålunda, att inkomstiteln i fråga beräknas till 80 miljoner kronor.»

I förslaget till riksstat för år 1920 är krigskonjunkturskatten uppförd med 80 miljoner kronor.

Statsverkspropositionen.

Genom en den 21 mars 1919 dagtecknad proposition nr 258 har Kungl. Maj:t föreslagit vissa ändringar i förordningen den 30 juni 1916 om krigskonjunkturskatt, vilka medföra en avsevärd sänkning av skattens avkastning. Sålunda avsåg propositionen, att tariffen skulle sänkas med 20 procent, att vid den skattefria inkomstdelens fastställande skulle påläggas 20 procent av medelinkomsten 1913—1914 samt att nya företag och anläggningar skulle befrias från krigskonjunkturbeskattnings. Sedermera har riksdagen på förslag av bevillningsutskottet (bet. nr 51) beslutat sådana ändringar i Kungl. Maj:ts förslag, vilka ytterligare nedbringa ifrågavarande inkomst. Riksdagens beslut innefattar nämligen en höjning av vardera av nyssnämnda procentsiffror till 25 procent.

Prop. 258.

Till statsrådsprotokollet för den 27 maj 1919 har departementschefen vid motiveringen för prop. nr 406, efter att hava erinrat om ovanstående, beträffande krigskonjunkturskatten anfört, bland annat, följande.

Prop. 406.

Med stöd av den utredning, som föreläge rörande dels 1918 års och dels 1919 års krigskonjunkturskatt, kunde en säkrare uppskattning nu göras än vid tiden för statsverkspropositionens avlåtande. För 1919 hade utredningen givit till resultat, att en inkomst av 220 miljoner kronor syntes sannolik. Departementschefen anmärkte härtill bland annat, att de många klagomålen i krigskonjunkturskattemål kunde medföra avbränningar, vilkas storlek för närvarande undandroge sig varje säkert bedömande.

Transport kronor 279,300,000: —

Transport kronor 279,300,000: —

Självfallet måste krigskonjunkturskatten för år 1920, även med oförändrad tariff, inbringa långt mindre än för år 1919. Vikande konjunkturer och stigande prisnivå i förening måste på en merinkomstbeskattning utöva ett synnerligen kraftigt inflytande. Det syntes departementschefen icke rådligt att räkna med mer än ungefär halva skatteintäkten från år 1919 under förutsättning av oförändrade bestämmelser.

Den reduktion av skatten, som föranleddes av ovan omnämnda ändrade bestämmelser ansåge departementschefen icke kunna taxeras lägre än till inalles 40 procent av hela skattebeloppet.

I enlighet härmed har krigskonjunkturskatten i den uti propositionen nr 406 framlagda nya inkomstberäkningen nedsatts till 65 miljoner kronor.

Utskottet.

Bevillningsutskottet har genom statsbokföringskommittén beträffande denna inkomsttitel för år 1918 erhållit följande uppgifter:

Influtet.....	kronor 376,119,248: 39
Utbetalt	» 71,810,573: 24
Netto.....	kronor 304,308,675: 15.

I likhet med chefen för finansdepartementet har bevillningsutskottet ansett, att den av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda beräkningen av krigskonjunkturskatten till 80,000,000 kronor bör, efter de ändringar av grunderna för skattens utgående, vilka sedermera dels på Kungl. Maj:ts förslag, dels i enlighet med utskottets hemställan av riksdagen beslutats, underkastas någon nedsättning. Även med iakttagande av nödig försiktighet har utskottet emellertid ansett, att en så betydande sänkning som Kungl. Maj:t nu föreslår icke är påkallad, utan har utskottet för sin del stannat vid att förorda ett beräknat belopp av 75,000,000 kronor.

Utskottet hemställer sålunda,

att krigskonjunkturskatt måtte
 för år 1920 beräknas till kronor 75,000,000: —
 Transport kronor 354,300,000: —

Transport kronor 354,300,000: —

7:o.

Tullmedlen.

Tullmedlen hava influtit med:

Statskontoret.

år 1914.....	kronor	58,217,725
» 1915.....	»	54,850,960
» 1916.....	»	60,956,020
» 1917.....	»	42,535,692.

I ovanstående tabell är avdrag gjort för avkortningar och restitutioner.

I riksstaten för år 1919 äro tullmedlen upptagna till ett belopp av 70,000,000 kronor.

En översikt över krigsförhållandenas inverkan på denna skattetitel lämnar nedanstående tablå över tulluppbörden under åren 1914—1918. I denna tablå äro inga avdrag gjorda.

	1914	1915	1916	1917	1918
Under januari ...	5,467,027	4,782,442	4,536,809	4,518,086	3,098,374
» februari...	5,117,622	4,486,499	4,777,909	3,757,880	2,662,119
» mars	5,919,211	5,007,890	5,653,836	3,632,292	2,970,872
» april	5,959,304	5,516,552	4,978,212	3,062,163	3,197,319
» maj	6,447,068	5,472,225	6,223,255	3,370,333	3,412,116
» juni	5,591,168	4,309,138	5,220,413	3,403,150	2,528,810
» juli	5,309,062	4,443,099	5,595,022	4,418,172	2,850,666
» augusti...	2,384,253	4,193,305	5,749,554	4,029,951	2,656,311
» september	3,422,354	4,475,820	5,729,843	2,884,414	3,821,342
» oktober...	4,627,145	4,379,878	4,841,744	3,351,922	3,533,169
» november	4,851,935	4,402,306	4,748,300	3,772,320	3,129,085
» december	4,845,228	4,688,088	4,187,636	3,500,954	—
Summa	59,941,377	56,157,242	62,242,533	43,701,637	33,860,183

Transport kronor 354,300,000: —

Transport kronor 354,300,000: —

Jämför man talen i de senare kolumnerna av förestående tabell med motsvarande tal i den första kolumnen, finner man, att tulluppbörden under de olika månaderna av nedannämnda år i procent av samma uppbörd under motsvarande månader av år 1914 ställt sig sålunda:

	1915	1916	1917	1918
Januari	87.48 %	82.98 %	82.64 %	56.67 %
Februari	87.67 »	93.36 »	73.43 »	52.02 »
Mars	84.60 »	95.52 »	61.36 »	50.19 »
April	92.57 »	83.54 »	51.38 »	53.65 »
Maj	84.88 »	96.53 »	52.28 »	52.93 »
Juni	77.07 »	93.37 »	60.87 »	45.23 »
Juli	83.69 »	105.39 »	83.22 »	53.69 »
Augusti	175.88 »	241.15 »	169.02 »	111.41 »
September	130.78 »	167.42 »	84.28 »	111.66 »
Oktober	94.66 »	104.64 »	72.44 »	76.36 »
November	90.73 »	97.86 »	77.75 »	64.49 »
December	96.76 »	86.43 »	72.26 »	—
Medeltal	93.69 %	103.84 %	72.91 %	61.46 %

Efter att hava meddelat ovanstående sifferuppgifter har statskontoret beträffande denna inkomsttitel anført följande:

Beräknade man avkortningar och restitutioner till ungefär samma belopp som år 1917 eller 1,165,945 kronor, erhöles man för den behållna inkomsten det runda beloppet 35,770,000 kronor.

»Härvid», fortsätter statskontoret i sin skrivelse den 12 december 1918, »är nu att märka, att spannmålstullarna varit under innevarande år suspenderade. Beloppet av dessa tullar för tiden före den 27 december 1914 och det beräknade beloppet av den uteblivna tullinkomsten efter sagda tidpunkt har enligt uppgift från generaltullstyrelsen utgjort:

Transport kronor 354,300,000: —

	Transport kronor	354,300,000: —
	1912 kronor	11,249,000
	1913 »	12,192,000
1 januari—27 december	1914 »	7,724,000
27 december 1914—31 december	1915 »	12,441,000
1 januari—30 september.....	1916 »	7,699,000.

För år 1920 läser man för den händelse, spannmålstillarna åter satts i kraft, kunna beräkna en uppbörd av sådana tullar å 12,200,000 kronor.

Om man för övriga tullinkomster beräknar samma inkomst som under innevarande år eller, enligt vad ovan anförts, 35,770,000 kronor, får man för år 1920 ett totalbelopp av 47,970,000 kronor.

Emellertid är tydligen ifrågavarande skatttitel en av dem, på vilka världskrisen har en synnerligt kraftig verkan. Ville man ur sina beräkningar eliminera krigets inverkan, finge man utgå från den behållna tullinkomsten under femårsperioden 1909—1913, vilken uppgått till 62,061,912 kronor i medeltal om året med en årlig ökning av i medeltal 2,769,067 kronor. Om man till nämnda medelinkomst kronor 62,061,912 lade den ökning som belöpte från mitten av femårsperioden 1909—1913 till år 1920 eller » 24,921,603 erhöle man kronor 86,983,515.

Vid förestående beräkning äro frånräknade alla avkortningar, däribland även tullverkets utgifter för beslagarandelar, tullstatens enskilda pensionsinrättningsandelar av böter samt tulltjänstemäns andelar av ersättning för vissa tjänstförrättningar. Då emellertid för dessa utgiftsposter från och med år 1915 uppförts ett anslag på tullverkets omkostnadsstat, bör till det nyss beräknade beloppet av tullmedel för år 1920 läggas ett mot nämnda utgiftsposter svarande belopp, vilket i tullverkets stat beräknats till 500,000 kronor. Man kommer då till ett belopp av i runt tal 87,500,000 kronor.

Transport kronor 354,300,000: —

Transport kronor 354,300,000: —

Då samma skäl, som framfördes för spannmålstullarnas uteslutande ur 1919 års riksstat, även synas kunna anföras beträffande beräkningen för år 1920, bör förenämnda summa 87,500,000 kronor, nedsättas med ett belopp, som i det närmaste motsvarar den beräknade inkomsten av spannmålstullarna eller till 75,300,000 kronor.

Det sålunda beräknade beloppet, vilket är ungefär dubbelt så stort som tulluppbörden för innevarande år, är den inkomst av tullmedel, som man haft rätt att vänta för år 1920, om en normal utveckling ägt rum utom i det hänseendet, att livsmedelsförhållandena antagits kräva spannmålstullarnas upphävande. Emellertid hava särskilt på senare tider många tecken visat sig, som varsla om hinder och inskränkningar i vår handel. Statskontoret har därför ansett säkrast att i riksstaten för år 1920 räkna med någon nedsättning av nyssnämnda belopp och föreslår, att ifrågavarande inkomsttitel beräknas till en rund summa av 70,000,000 kronor eller samma belopp, som upptagits i riksstaten för år 1919.

Statskontoret erinrar i detta sammanhang om vad statskontoret i sina skrivelser med inkomstberäkningar för åren 1918 och 1919 påpekat, att penningvärdets nedgång visserligen är utan inverkan på de i det föregående beräknade beloppen av tullinkomster, eftersom dessa utgå i proportion till *vikten* av de förtullade varorna, men att just därför nämnda nedgång i realiteten innebär en sänkning av tullen i förhållande till de förtullade varornas värde.»

*Statsverks-
propositionen.*

Med sistnämnda belopp, 70,000,000 kronor, hava tullmedlen uppförts i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen intagna förslag till riksstat.

Utskottet.

Utskottet har från generaltullstyrelsen inhämtat, att tulluppbörden under år 1918 uppgått till 37,241,604 kronor samt att debiterade tullmedel för tiden januari — april 1919 utgjort 18,939,065 kronor 39 öre. För

Transport kronor 354,300,000: —

Transport kronor 354,300,000: —
 samma tid 1918 utgjorde debiterade tullmedel 11,928,683
 kronor 47 öre.

Utskottet, som icke vill ifrågasätta någon ändring
 av det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet för denna
 inkomsttitel, hemställer,

att tullmedlen må för år 1920
 beräknas till..... kronor 70,000,000: —

S:o.

Sockerskatten.

Statskontoret har angående sockerskatten, med
 erinran, att den i budgeten inginge med det debiterade
 beloppet efter avdrag av avkortningar, i sin förutnämnda
 skrivelse den 12 december 1918 anfört följande:

Statskontoret.

»Enligt den av 1905 års lagtima riksdag antagna
 beskattningen av socker skulle för allt socker, som
 efter den 1 september 1906 inom riket tillverkades
 eller dit infördes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk
 erläggas en skatt med 13 öre för kilogram. För
 socker, som till riket infördes, skulle därjämte erläggas
 tull enligt tulltaxan. 1908 års riksdag höjde emellertid
 skattesatsen för åren 1909—1911 till 15 öre, för år
 1912 till 15½ öre och för tiden därefter till 16 öre för
 kilogram. Från denna höjning undantogs dock det
 socker, som tillverkades vid de redan anlagda råsocker-
 fabriker i Östergötland och Västergötland samt vid
 den under anläggning varande råsockerfabriken på
 Öland, för vilket sockerskatten fortfarande intill 1913
 års utgång skulle utgå med det gamla beloppet eller
 13 öre per kilogram. 1913 års riksdag medgav de
 förenämnda råsockerfabriker ytterligare lindring i
 sockerskatten och fastställde skattebeloppet för socker
 från dessa fabriker för tiden intill 1918 års utgång
 till 12 öre för kilogram.

Transport kronor 424,300,000: —

Transport kronor 424,300,000: —

Enligt verkställda beräkningar utgjorde den årliga sockerkonsumtionen i riket:

år 1901—1902	råsocker	106,004	ton
» 1902—1903	»	107,681	»
» 1903—1904	»	110,824	»
» 1904—1905	»	108,530	»
» 1905—1906	»	118,494	»
» 1907	raffinad	117,525	»
» 1908	»	116,686	»
» 1909	»	99,726	»
» 1910	»	116,826	»
» 1911	»	124,592	»
» 1912	»	126,504	»
» 1913	»	130,307	»
» 1914	»	135,984	»
» 1915	»	151,719	»
» 1916	»	131,548	»
» 1917	»	105,406	»

eller för femårsperioden 1913—1917 i medeltal 130,993 ton.

Skatten var i 1913 och 1914 års riksstat uppförd med ett belopp av 20,000,000 kronor. På grund av stegring i konsumtionen, vilken i sin mån ansågs främjas av den genom nådiga kungörelsen den 12 september 1913 (Svensk författningssamling nr 216) gjorda nedsättning i tullen för socker, beslöt 1914 års senare riksdag i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts nådiga proposition skattens upptagande i 1915 års riksstat med ett till 21,500,000 kronor förhöjt belopp, vilket belopp höjdes i 1916 års riksstat till 22,000,000 kronor och i 1917 års riksstat till 24,000,000 kronor, för att i 1918 och 1919 årens riksstat nedsättas till resp. 21,000,000 kronor och 15,600,000 kronor.

Under januari—november innevarande år hava till fritt bruk utlämnats 96,259 ton. Om under innevarande månad utlämnas lika mycket som under december månad nästlidet år eller 10,774 ton, skulle sammanlagda kvanti-

 Transport kronor 424,300,000: —

Transport kronor 424,300,000: —
 teten av till fritt bruk under år 1918 utlämnat socker
 uppgå till 107,033 ton.

Den i länen debiterade skatten har, enligt meddelande från kontrollstyrelsen, intill nästlidna månads slut utgjort 8,617,292 kronor. Förutsatt att under innevarande månad skatten skulle debiteras med lika stort belopp som under samma månad nästlidet år eller 1,696,023 kronor, skulle årets uppbörd kunna beräknas till 10,313,315 kronor.

Genom tullverket har, enligt meddelande från generaltullstyrelsen, under januari—november månader innevarande år debiterats sockerskatt med 716,486 kronor. Om motsvarande uppbörd under innevarande månad blir lika stor som under december 1917 eller 176,452 kronor, kommer den genom tullverket debiterade sockerskatten för hela året att uppgå till 892,938 kronor. Lägges detta belopp till det ovan anförda, finner man, att totaluppbörden å ifrågavarande skattetitel kan för innevarande år beräknas till 11,206,253 kronor.»

Från kontrollstyrelsen hade statskontoret erhållit följande, den 7 december 1918 daterade promemoria angående beräkning av sockerskatten för 1918, 1919 och 1920:

»Under tiden 1 januari—
 30 november 1918 uppgår den
 debiterade skatten till kronor 8,617,292: 17

Om utlämningen till fritt
 bruk under december 1918 blir den-
 samma som under december 1917,
 kommer för denna månad att debi-
 teras » 1,696,022: 80

Summa under 1918 debiterad
 skatt..... kronor 10,313,314: 97.

För 1919 gäller samma beräkning som i P. M. den 21 maj, enligt vilken skatten för 1919 beräknas till 15.6 miljoner kronor.

Transport kronor 424,300,000: —

Transport kronor 424,300,000: —

Då skattesatserna kunna beräknas bli oförändrade under 1920, och då för närvarande inga antaganden kunna göras om betodlingens ökning eller minskning, torde man för 1920 ej böra beräkna större skatteinkomst än för 1919 eller 15—16 miljoner kronor.»

Berörda P. M. den 21 maj 1918 finnes intagen i bevillningsutskottets betänkande den 17 juni 1918 (nr 67) angående bevillningarna för år 1919.

*Statsverks-
propositionen.*

I enlighet med kontrollstyrelsens av statskontoret biträdda uttalande har titeln i förslaget till riksstat upptagits med oförändrat belopp 15,600,000 kronor.

Utskottet.

Bevillningsutskottet har inhämtat, att sockerskatt under år 1918 debiterats med 10,043,036 kronor 97 öre och influtit med 10,023,801 kronor 17 öre, under januari—april månader 1919 debiterats med 4,402,951 kronor 32 öre och inbetalts med 4,958,753 kronor 86 öre samt under samma tid 1918 debiterats med 3,528,022 kronor 8 öre och inbetalts med 4,849,827 kronor 68 öre.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att sockerskatten må för år 1920
beräknas till..... kronor 15,600,000: —

9:o.

Tobaksskatten.

Tobaksskatten är i 1919 års riksstat upptagen till 19,500,000 kronor.

Statskontoret.

För månaderna januari—oktober år 1918 har nu ifrågavarande skatt, enligt vad statskontoret i sin skrivelse den 12 december 1918 meddelat, influtit med ett belopp av 23,691,033 kronor.

Transport kronor 439,900,000: —

Transport kronor 439,900,000: —

Rörande statens inkomst av tobaksmonopolet för år 1920 har statskontoret åberopat en till statskontoret från aktiebolaget svenska tobaksmonopolet överlämnad promemoria, i vilken anförts:

»Statsverkets inkomst å tobak under år 1918 torde komma att uppgå till:

Inbetald tobaksskatt för december 1917	kronor	1,791,078: 06
Inbetald tobaksskatt för januari —oktober 1918	»	23,691,036: 67
Uppskattad tobaksskatt för november 1918	»	2,500,000: —
	kronor	27,982,114: 73.

Utdelning å stamaktier i aktiebolaget svenska tobaksmonopolet för verksamhetsåret 1917, utbetald den 15 maj 1918	»	4,770,000: —
Tull för oarbetad tobak för år 1918 cirka	»	3,300,000: —
Tull för arbetad tobak för år 1918 cirka	»	2,300,000: —
	kronor	5,600,000: —.

För att bedöma, i vad mån här ovan angivna inkomstbelopp kunna påräknas inflyta även under 1920, torde vara av intresse att undersöka de försäljningsbelopp, å vilka skatt utgått.

Det omsättningsbelopp, å vilket tobaksskatt utgått under loppet av sist förflutna 12 månader, utgör i runt tal 129,000,000 kronor. Motsvarande belopp för år 1917 var 84,000,000 kronor och för år 1916 66,000,000 kronor.

Denna ökning i omsättningsbelopp är beroende dels därpå, att tobaksmonopolets tillverkningar i stycketal av cigarrer, cigarr-cigarretter och cigarretter varit

Transport kronor 439,900,000: —

Transport kronor 439,900,000: —

större och priset per enhet varit högre än under föregående år, samt dels därpå, att importen av mycket dyra cigarrer i avsevärd grad stegrats. Så importerades år 1918 47,731,000 cigarrer med ett priskurantpris av 25,623,000 kronor och 1917 blott 22,485,000 cigarrer med ett pris av 5,730,000 kronor.

Statens inkomst av tobaksskatten beror ytterst på, huru mycket allmänheten är villig offra på tobaksvaror. Det är möjligt, att förhållandena bliva sådana, att allmänheten visar sig villig och har förmåga att betala samma belopp under 1920 som under 1918. Försiktigheten bjuder emellertid att räkna med ett något mindre omsättningsbelopp för 1920. Vidare torde man böra räkna med, att den stora importen av dyra cigarrer minskas.

Med dessa förutsättningar skulle man komma till följande uppskattning av statens inkomst å tobak för år 1920:

Tobaksskatt.....	kronor	25,000,000: —
Utdelning å stamaktier.....	»	5,000,000: —
	kronor	30,000,000: —
Tull för oarbetad tobak.....	»	4,500,000: —
» » arbetad ».....	»	1,000,000: —
	kronor	5,500,000: —

varförutom en mindre inkomst bör inflyta i tull å tobaksvaror, importerade av resande.»

I enlighet med förestående uppskattning har statskontoret upptagit tobaksskatten till 25,000,000 kronor.

Statsverkspropositionen.

Med enahanda belopp ingår titeln jämväl i förslaget till riksstat för år 1920.

Utskottet.

Av styrelse- och revisionsberättelsen över aktiebolaget svenska tobaksmonopolets verksamhet år 1918 framgår, att det för samma år belöpande skattebeloppet utgjort 30,095,670 kronor 47 öre samt att till statskontoret under år 1918 inbetalts:

Transport kronor 439,900,000: —

	Transport kronor	439,900,000: —
för december 1917	kronor	1,791,078: 06
» januari—november 1918	»	26,924,697: 60
	kronor	28,715,775: 66

Enligt vad utskottet därjämte inhämtat från aktiebolaget svenska tobaksmonopolet har i tobaksskatt till riksbanken under år 1919 inlevererats 15,787,805 kronor 25 öre, därav 3,170,972 kronor 87 öre utgjorde för december 1918 upplupen skatt och återstoden, 12,616,832 kronor 38 öre, för tiden januari—april 1919 upplupen skatt.

Med stöd av sålunda meddelade siffror och med beaktande särskilt därav, att det för de fyra första månaderna detta år upplupna och till riksbanken inlevererade skattebeloppet motsvarar ett belopp för år av icke mindre än omkring 37,850,000 kronor, har bevillningsutskottet ansett förevarande beräkning kunna höjas med 5,000,000 kronor.

Utskottet hemställer således,

att tobaksskatten måtte för år
1920 beräknas till kronor 30,000,000: —

10:o.

Brännvinstillverkningskatt.

Statskontoret har uppgivit, att brännvinstillverkningen i riket har utgjort:

Statskontoret.

år 1913	liter	45,244,045
» 1914	»	38,791,008
» 1915	»	26,997,834
» 1916	»	28,820,574
» 1917	»	9,417,993

eller i medeltal för dessa fem år 29,854,291 liter.

Beträffande tillverkningskatten har statskontoret meddelat följande översikt för femårsperioden 1913—1917:

Transport kronor 469,900,000: —

Transport kronor 469,900,000: —

	Influten skatt	Avkortningar och restitutioner	Statsverket behållet
år 1913	23,791,111	1,501,654	22,289,457
» 1914	22,203,575	1,468,781	20,734,794
» 1915	23,563,565	1,396,822	22,166,743
» 1916	18,804,589	1,474,228	17,330,361
» 1917	4,285,551	1,174,332	3,111,219

Enligt en statskontoret tillhandakommen promemoria har kontrollstyrelsen beräknat brännvinstillverkningsskatten sålunda:

$\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{10}$ 1919: endast jästbrännvinstillverkning	kronor 2,100,000
$\frac{1}{10}$ — $\frac{31}{12}$ 1919: endast jästbrännvinstillverkning.....	» 700,000
	kronor 2,800,000
$\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{10}$ 1920: $\frac{1}{3}$ av normal tillverkning	kronor 4,000,000
$\frac{1}{10}$ — $\frac{31}{12}$ » » » » » »	» 4,000,000
	kronor 8,000,000.

Statsverks-
propositionen.

Med sist angivna belopp har denna skattetitel ingått i förslaget till riksstat för år 1920.

Utskottet.

Enligt vad utskottet från kontrollstyrelsen inhämtat har brännvinstillverkningen under år 1918 uppgått till 12,060,775.8 liter. Under januari—april 1919 har brännvinstillverkningen uppgått till 7,315,598.3 liter.

Enligt av utskottet inhämtade upplysningar har brännvinstillverkningsskatten tillfört statsverket netto under år 1918 3,301,991 kronor 87 öre och under månaderna januari—april 1919 2,093,480 kronor 20 öre. För samma månader 1918 utgjorde brännvinstillverkningsskatten 1,285,900 kronor 91 öre.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet, hemställer således,

att brännvinstillverkningsskatten
må för år 1920 beräknas till kronor 8,000,000: —

Transport kronor 477,900,000: —

Transport kronor 477,900,000: —

11:o.

Brännvinsförsäljningsmedel.

Statskontoret.

Statskontoret har, med erinran att brännvinsförsäljningsmedlen, enligt den lydelse 25 § i gällande förordning angående försäljning av brännvin erhållit genom förordningen den 18 juli 1913 (Svensk författningssamling nr 197), numera tillfalla statsverket, samt att de med ett belopp av 6,000,000 kronor upptagits i 1919 års riksstat bland »egentliga statsinkomster», under avdelningen »tullar och acciser», vidare meddelat, att brännvinsförsäljningsmedlen för nedannämnda år uppgått till följande belopp:

år 1910	kronor 16,831,708
» 1911	» 19,051,380
» 1912	» 19,426,838
» 1913	» 19,379,662

eller i medeltal för dessa fyra år 18,672,397 kronor.

Åren 1915, 1916 och 1917 utgjorde den behållna inkomsten av denna titel respektive 17,012,176, 18,301,733 och 14,249,766 kronor.

I en statskontoret tillhandakommen P. M. av den 7 december 1918 angående beräkning av brännvinsförsäljningsmedlen i 1920 års riksstat har kontrollstyrelsen anfört:

»Uti 1918 års riksstat beräknades brännvinsförsäljningsmedlen till 4,000,000 kronor och i 1919 års riksstat beräknades samma medel till 6,000,000 kronor.

Ehuru verksamheten under år 1917 av flera omständigheter var inskränkt och brännvinsförsäljningsbolagen ej hunno att i tid vidtaga erforderliga åtgärder för att möta de förändringar, som inskränkningarna i försäljningen medförde, inlevererade bolagen i början av år 1918 såsom vinst av 1917 års rörelse omkring

 Transport kronor 477,900,000: —

Transport kronor 477,900,000: —

7,930,000 kronor, sålunda nära dubbelt mot den beräknade vinsten.

Huru avkastningen av rörelsen under år 1918 kan komma att utfalla, är ännu icke med visshet känt, men hava bolagen anmodats att snarast möjligt under denna månad inkomma med preliminära beräkningar beträffande nettovinsten. Att döma av uppgifter, som lämnats av olika bolag under hand, synes emellertid avkastningen hos dessa bolag genomgående bliva betydligt större än under år 1917. Anledningen härtill är huvudsakligen, att bolagen under år 1918 genom högre pris uppvägt den betydande minskning, som försäljningen undergått på grund av varuknappheten.

Det är sannolikt, att samma förhållande kommer att äga rum under år 1919. Vinstresultatet kommer att röna inflytande jämväl därav, att all rusdrycks-handel från och med 1919 års ingång kommer att utövas av bolagen.

Under förutsättning att spritdrycks- och vinhandeln ej kommer att inskränkas under år 1919, torde man kunna räkna med uppkomsten av en vinst å minst 12,000,000 kronor av rörelsen under år 1919.

På grund härav synes rusdrycksförsäljningsmedlen i 1920 års riksstat böra beräknas till 12,000,000 kronor.»

*Statsverks-
propositionen.*

I överensstämmelse med vad kontrollstyrelsen sålunda föreslagit, vartill statskontoret uttalat sin anslutning, hava brännvinsförsäljningsmedlen upptagits i förslaget till riksstat för år 1920 till 12,000,000 kronor.

Utskottet.

Enligt vad utskottet från kontrollstyrelsen inhämtat hava brännvinsförsäljningsmedlen uppgått till

år 1917	kronor 8,138,113: 79
» 1918	» 12,171,796: 87

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts beräkning av denna bevillning, hemställer,

	att brännvinsförsäljningsmedlen
	må för år 1920 beräknas till kronor 12,000,000: —
	Transport kronor 489,900,000: —

Transport kronor 489,900,000: —

12:o.

Maltskatten.

Under femårsperioden 1913—1917 har statsverket av denna skattetitel haft följande behållna inkomst:

Statskontoret

år 1913	kronor 5,236,867
» 1914	» 5,473,469
» 1915	» 5,469,331
» 1916	» 5,843,562
» 1917	» 3,086,185.

Statskontoret, som meddelat ovanstående siffror och beräknat 1918 års uppbörd av maltskatt till 913,557 kronor, har vidare i sin skrivelse den 12 december 1918 meddelat, att kontrollstyrelsen beräknat inkomsten av denna skatt sålunda:

$\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{10}$ 1919: enligt antagliga ransoneringsen av malt för året.....	kronor 750,000
$\frac{1}{10}$ — $\frac{3}{12}$ 1919 enligt antagliga ransoneringsen av malt för året.....	» 250,000
	<hr/> kronor 1,000,000
$\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{10}$ 1920: $\frac{1}{3}$ av normal avverkning.....	kronor 1,350,000
$\frac{1}{10}$ — $\frac{3}{12}$ 1920: $\frac{1}{3}$ av normal avverkning.....	» 450,000
	<hr/> kronor 1,800,000.

I överensstämmelse med vad statskontoret i anslutning härtill föreslagit har titeln i fråga av Kungl. Maj:t i förslaget till riksstat för år 1920 uppförts med 1,800,000 kronor.

Statsverkspropositionen.

Utskottet har inhämtat, att maltskatten inbragt netto under år 1918 830,094 kronor 17 öre och under januari—april 1919 234,500 kronor 52 öre.

Utskottet

Transport kronor 489,900,000: —

Transport kronor 489,900,000: —

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts beräkning av denna bevillning, hemställer,

att maltskatten må för år 1920
beräknas till kronor 1,800,000: —

13:o.

Punschskatten.

Statskontoret.

Denna skatt, vilken utgår med 60 öre för varje liter punsch, som utlämnas till försäljning, uppfördes i 1904—1906 års riksstater med 1,300,000 kronor. Efter det vid 1906 års riksdag en särskild stämpelavgift till enahanda belopp som för punsch stadgats även för arrak och rom, höjdes beräkningen för år 1907 till 1,500,000 kronor, med vilket belopp titeln sedermera varit i 1909—1912 års riksstater uppförd. På grund av inkomsttitelns jämna stegring föreslog statskontoret i sina utlåtanden angående inkomstberäkning för åren 1913, 1914, 1915 och 1916, att titeln måtte upptagas med förhöjda belopp, nämligen för 1913 med 1,700,000 kronor, för 1914 med 1,800,000 kronor, för 1915 likaledes med 1,800,000 kronor och för 1916 med 2,000,000 kronor, vilka förslag blevo av Kungl. Maj:t och riksdagen bifallna. För år 1917 var skatten upptagen i förslaget till riksstat med oförändrat belopp, men då inkomsten syntes vara i stigande höjdes beräkningen av riksdagen till 2,300,000 kronor. På grund av en av kontrollstyrelsen gjord beräkning är skatttiteln i riksstaten för år 1918 upptagen med ett till 1,200,000 kronor sänkt belopp, vilket belopp i riksstaten för år 1919 ytterligare sänkts till 1,000,000 kronor.

Skatten inflöt

Transport kronor 491,700,000: —

	Transport kronor	491,700,000: —
år 1913 med.....	kronor	1,956,992
» 1914 »	»	2,239,522
» 1915 »	»	2,140,299
» 1916 »	»	2,146,389
» 1917 »	»	932,304.

Efter att hava lämnat ovanstående redogörelse har statskontoret återgivit en av kontrollstyrelsen avgiven P. M. av den 9 december 1918 angående beräkning av punschskatten för 1920 års riksstat, i vilken anförts:

»Uti 1918 års riksstat är punschskatten beräknad till 1,200,000 kronor och i 1919 års riksstat till 1,000,000 kronor.

Punschtillverkningen är i hög grad beroende på tillgången av socker, arrak och sprit. På grund av rådande sockerbrist är tilldelningen av socker för punschfabrikation synnerligen inskränkt. Tillgången på arrak är på grund av bristande införsel jämväl mycket ringa. Då det är omöjligt att för närvarande avgöra, i vad mån tilldelningen av socker för nyssnämnda ändamål framdeles kan komma att bliva större och arrak genom import tillföras landet, torde försiktigheten bjuda, att punschskatten i 1920 års riksstat icke upptages till högre belopp än i 1919 års riksstat eller 1,000,000 kronor.»

För år 1920 har statskontoret, i likhet med kontrollstyrelsen, föreslagit, att skatten måtte upptagas med samma belopp som i riksstaten för år 1919 eller 1,000,000 kronor.

Sistnämnda belopp har också ingått i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen intagna förslag till riksstat.

Statsverkspropositionen.

Utskottet har från generalpoststyrelsen inhämtat att uppbörden av punschstämplar under januari—april månader 1919 utgjort 78,160 kronor 80 öre, under det uppbörden för samma tid 1918 utgjorde 381,321 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran

Transport kronor 491,700,000: —

	Transport kronor	491,700,000: —
mot Kungl. Maj:ts beräkning av denna bevillning, hemställer,		
	att stämpelavgiften för försäljning av punsch, arrak och rom för år 1920 må beräknas till	kronor 1,000,000: —
	Summa kronor	492,700,000: —

I Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för år 1920 äro bevillningarna — utom postbevillningen — tillika med inkomstitlarna *mantalspenningar* och *prästerskapets till statsverket indragna tionde* uppförda under rubriken »A. Egentliga statsinkomster. I. Skatter.» Under förutsättning ej mindre att riksdagen godkänner bevillningsutskottets ovan intagna förslag än även att inkomstitlarna *mantalspenningar* och *prästerskapets till statsverket indragna tionde* i riksstaten uppföras med de av Kungl. Maj:t föreslagna beloppen, resp. 900,000 kronor och 1,841,000 kronor, kommer totalsumman under berörda rubrik skatter i den av riksdagen beslutade riksstaten att uppgå till 495,441,000 kronor.

14:o.

Postmedlen.

I Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för år 1920 återfinnas, liksom i riksstaten för innevarande år, postverkets inkomster under rubriken »B. Inkomster av statens produktiva fonder. I. Statens affärsverksamhet.» Under nämnda rubrik har såsom inkomstsiffra utförts *överskottet* mellan postverkets bruttoinkomster och driftkostnader, och postmedlen upptagas alltså numera i riksstaten till beräknad *nettoinkomst* och icke, såsom före år 1912 varit fallet, till beräknad bruttoinkomst.

I fråga om postverket utvisade 1919 års inkomststat följande siffror:	
inkomster, <i>bevillning</i>	47,615,000 kronor
driftkostnader.....	43,015,000 »
överskott.....	4,600,000 kronor.

Generalpoststyrelsen har i skrivelse med förslag till beräkning av postverkets inkomster för år 1920 anfört bland annat följande:

»Postverkets inkomster kunna sammanföras under följande tre huvudgrupper:

inrikes rörelsen,
utrikes » och
stämpel »

av vilka man kan säga, att de i den första gruppen äro nästan ensamma avgörande vid beräkning av postverkets inkomster.

Under vanliga förhållanden torde man på den inrikes rörelsen kunna beräkna en inkomststegring från år till år av 4 à 5 procent.

Emellertid har den inrikes rörelsen under de senaste åren fått ett starkt inslag av alldeles tillfällig natur, vilket gör, att för närvarande ifrågavarande grund icke låter sig utan vidare användas ens vid en mycket summarisk beräkning, den enda, om vilket det under nu rådande osäkra förhållanden överhuvud kan vara fråga. Generalpoststyrelsen syftar här på den mycket stora ökningen av tjänsteförsändelserna, härrörande från de för reglering under nuvarande kristid av skilda orsaker inrättade kommissionerna. Uppbörderna för tjänsteförsändelser var år 1913 omkring 1,200,000 kronor och hade under år 1917 stigit till cirka 3,000,000 kronor, motsvarande en ökning av 150 procent. Enbart från 1916 till 1917 uppgick ökningen till omkring 67 procent. För år 1918 anses å tjänsteförsändelser belöpande postavgifter komma att uppgå till omkring 5 miljoner kronor. Med utgång från ovan angivna tjänstefrankoteckens-uppbörd för år 1913 skulle under normal ökning tjänstefrankoteckens-uppbörden för år 1918 kunnat beräknas till inemot 2,000,000 kronor.

Den alldeles tillfälliga inkomsten av tjänsteförsändelser för år 1918 kan sålunda uppskattas till omkring 3,000,000 kronor. Att räkna med en fortsatt stegring av denna tillfälliga uppbörd torde icke vara tillrådligt. Fastmer torde försiktigheten bjuda att räkna med, att ovanberörda kommissioners verksamhet nu nått sin högsta höjd, och att under år 1919 en tillbakagång vore att emotse, en tillbakagång, som komme att ökas under år 1920.

Vid de följande beräkningarna vill generalpoststyrelsen fördenskull föra denna tillfälliga inkomst från kristidskommissionerna för sig.

Vidare är vid dessa beräkningar att taga hänsyn därtill, att den portoförhöjning, som trädde i tillämpning den 1 juni innevarande år, icke gäller längre än till och med utgången av år 1919. Av sådan anledning kommer också den på sagda portoförhöjning belöpande tillfälliga inkomsten att föras för sig.

Vid beräkningarna komma således inkomsterna att här uppdelas i följande ordning:

A: inkomster av den inrikes rörelsen:

- 1) av normaltrafiken,
- 2) av den tillfälliga tjänstebrevstrafiken på grund av kristidskommissionerna med beräkning efter det porto, som gällde före den 1 juni 1918,
- 3) av de tillfälliga portoförhöjningarna, beräknade såväl å den normala trafiken som å kristidskommissionernas brevväxling.

B: inkomster av utrikesrörelsen.

C: inkomster av stämpelväsendet.

För första halvåret 1918 hava postverkets inkomster av den inrikes rörelsen uppgått till i runt tal 20,700,000 kronor. Då hade portoförhöjningarna ännu ej varit i tillämpning mer än en månad.

Sagda inkomster för årets första fem månader — 17,548,700 kronor — överstego inkomsterna under samma månader 1917 — 14,892,900 kronor — med i det närmaste 18 procent (17.03 procent). För juni månad sprang ökningen upp till 45.5 procent, för juli var den 33.6 procent och för augusti 32.8 procent. Dessa siffror antyda, att under juni månad särskilda omständigheter bidragit till den under denna månad anmärkningsvärt höga ökningsprocenten. I sådant hänseende är det bland annat tämligen säkert, att utsläppandet i samband med portoförhöjningarna av nya frimärkesvalörer föranlett betydande tillfälliga frankoteckensinköp i filatelistiskt syfte.

Huruvida dessa särskilda omständigheter kunna antagas hava förorsakat en sådan stegring av frankoteckensuppbörden, att den motsvarar 12 procent — d. v. s. skillnaden mellan ovan angivna ökningsprocent för juni och juli månader — av juniuppbörden 1917, som var 2,200,000 kronor, kan vara ovisst. De torde dock kunna uppskattas till ett belopp av ungefär 200,000 kronor. Den från portoförhöjningen härrörande inkomstökningen för juni månad 1918 kan beräknas till 500,000 kronor i runt tal.

Efter fråndragande av nu nämnda belopp av tillhoppa 700,000 kronor från den ovan angivna halvårsuppbörden av 20,700,000 kronor skulle således återstå 20,000,000 kronor, motsvarande för hela året 40,000,000 kronor. Som tidigare sagts, beräknas för hela år 1918 omkring 3,000,000 kronor såsom extra uppbörd för tjänsteförsändelser från kristidskommissionerna (rubr. A. 2.), vadan den så att säga normala inrikes trafiken för år 1918 (A. 1.) kan beräknas komma att inbringa i runt tal 37,000,000 kronor.

Inkomstökningen av portoförhöjningarna kan såsom nyss sagts beräknas till i runt tal 500,000 kronor för månad. Detta gör för de sju

månader av året, under vilka de tillämpas, 3,500,000 kronor, vartill komma ovannämnda av särskilda omständigheter föranledda inkomst-belopp av 200,000 kronor. Slutsumman under denna rubrik (A. 3.) blir alltså 3,700,000 kronor.

Av de 3,000,000 kronor, som, enligt vad ovan beräknats, uppkomma av tillfällig tjänstefrankoteckensuppbörd, är emellertid en del redan inräknad i närmast förut angivna inkomst av portohöjningarna. Åtminstone 10 procent, eller 300,000 kronor, torde bära här frånräknas. Merinkomsten av tjänsteförsändelser, beräknad enligt de portoavgifter, som gällt före den 1 juni 1918, kommer då att uppgå till 2,700,000 kronor.

I fråga om postverkets inkomster av *utrikes rörelsen* ansåg generalpoststyrelsen vid avgivande i slutet av september 1917 av sitt förslag till inkomstberäkning för år 1919, att för såväl år 1918 som år 1919 borde kunna beräknas att i ersättning för brev, som i transit genom Sverige försänts till och från främmande länder, komme att inflyta ett belopp av omkring 1,800,000 kronor per år.

Sedermera hade emellertid vid beräkningen av postverkets inkomster för år 1919 bortsetts från denna fordran av utlandet, vilken ansetts oviss.

Generalpoststyrelsen anmälde vid avgivande av inkomstberäkningen för år 1919, hurusom transittersättningarna rörande brevpostförsändelser för såväl en del av år 1914 som hela åren 1915 och 1916 till största delen voro oreglerade. Rörande grunderna för transitberäkningarna hava olika åsikter förekommit och någon överenskommelse har icke hittills kunnat träffas i detta hänseende. Av denna orsak hava icke heller hittills någon del av dessa affärer kunnat regleras. Under sådana förhållanden har generalpoststyrelsen icke ansett sig bära för vare sig år 1919 eller 1920 räkna med någon inkomst av brevtransiten.

Befordringsavgifterna för värdeförsändelser — till största delen paket från utlandet — till vilka även räknas i transit befordrade sådana, och avgiftsandelarna för postanvisningar från utlandet hava enligt postverkets huvudbok för år 1917 utgjort

..... kronor	1,421,300.
Utgifterna till utlandet för dylika försändelser uppgingo till	» 1,194,600

Postverkets inkomst i detta hänseende har således utgjort.....	kronor 226,700
--	----------------

Motsvarande inkomst för de närmast föregående åren var:

år 1914	kronor	542,600
» 1915	»	1,078,300
» 1916	»	745,700.

Visserligen har således en minskning inträtt för år 1917 med icke mindre än 519,000 kronor, men däremot visar första kvartalet 1918 en ökning. Under det att för första kvartalet 1917 denna inkomst netto utgjorde endast 13,600, har den för första kvartalet 1918 uppgått till omkring 94,000 kronor.

På grund härav och med hänsyn till den inträdda ökningen i post-anvisningsutväxlingen med utlandet anser generalpoststyrelsen sig för ifrågavarande del av utrikes rörelsen för hela året 1918 nu kunna beräkna en inkomst av 450,000 kronor, vilket i förhållande till samma inkomst 1917 skulle innefatta en ökning av 223,300 kronor.

Det belopp av postverkets allmänna driftkostnader, som beräknas falla på stämpelväsendets handhavande, och som ersättes postverket av det å sjunde huvudtiteln uppförda förslagsanslag till stämpelkostnader, har för år 1918 upptagits till 100,000 kronor.

Postverkets inkomster för år 1918, fördelade under senast här ovan angivna rubriker, kunna sålunda nu beräknas till

A) inkomster av den inrikes rörelsen:		
1) av normaltrafiken	kronor	37,000,000
2) » den tillfälliga tjänstebrevstrafiken	»	2,700,000
3) » den tillfälliga portoförhöjningen	»	3,700,000
B) inkomster av utrikesrörelsen	»	450,000
C) » » stämpelväsendet	»	100,000
		<hr/>
	kronor	43,950,000

eller i runt tal 44,000,000 kronor.

För år 1919 kan en sedvanlig ökning av den här s. k. normala inrikes rörelsen vara att påräkna. Som ovan sagts, torde denna ökning kunna uppskattas till omkring 5 procent. Av den normala inrikesrörelsen blir inkomsten då 38,850,000 kronor för år 1919.

Den extra inkomsten för tjänsteförsändelser synes, som ovan sagts, böra räknas något lägre än för år 1918, eller förslagsvis till 2,200,000 kronor.

Minskningen i antalet tjänsteförsändelser av detta slag återverkar, såsom också här ovan påpekats, på inkomsten av portoförhöjningen. Sistnämnda inkomst anses fördenskull ej böra upptagas till högre belopp än 500,000 kronor i månaden, d. v. s. 6,000,000 kronor för hela året.

Hur den utrikes rörelsen kommer att gestalta sig under 1919,

undandraget sig varje bedömande. Någon särskild anledning antaga, att inkomsterna därav för år 1919 skola komma att överstiga dem för år 1918 finnes icke. De anses för den skull böra upptagas till oförändrat belopp, eller 450,000 kronor.

Inkomsten av stämpelförsäljningen är upptagen till 100,000 kronor.

För år 1919 bliva inkomsterna sålunda

A) inkomster av den inrikes rörelsen:

1) av normaltrafiken	kronor	38,850,000
2) » den tillfälliga tjänstebrevstrafiken	»	2,200,000
3) » de tillfälliga portoförhöjningarna	»	6,000,000
B) inkomster av utrikesrörelsen	»	450,000
C) » av stämpelväsendet	»	100,000

tillhopa kronor 47,600,000.

Ungefärligen samma belopp, eller 47,615,000 kronor, är upptaget såsom postverkets bruttoinkomst i 1919 års statsreglering.

För år 1920 bortfaller inkomsten under A) 3, och inkomsten under A) 2 torde böra ytterligare nedsättas, förslagsvis till 1,700,000 kronor.

Inkomsterna under A) 1 kunna i vanlig ordning höjas med 5 procent från nästföregående år, eller till ett avrundat belopp av 40,700,000 kronor.

Vidkommande utrikes rörelsen äro beräkningarna beträffande den inkomst, svenska postverket kan få av densamma, givetvis än ovissare än för föregående år. Huruvida, i vilken mån och i vilken ordning man kan påräkna tillbakagång av den valutaförsämring, som kriget föranlett i alla länder, samt framför allt i de krigförande, är omöjligt att förutse, likasom ock huru snart den utrikes posttrafiken över huvud taget skall återgå till former och omfattning, som någorlunda motsvara förhållandena före kriget. I vart fall torde man böra räkna med, att den kursvinst, som svenska postverket under de senaste åren haft, tack vare den gradvis hastigare och större valutaförsämringen i de krigförande länderna, efter hand skall upphöra, kanske rent av förbytas i kursförlust. För år 1920 anses på sådana grunder utrikes rörelsen icke böra beräknas tillföra postverket större inkomst än som har räknats för åren 1918 och 1919, eller 450,000 kronor.

I betraktande av den inträdda högst betydande stegringen i stämpeluppbörden och det därav föranledda ökade arbetet för postverket samt den väsentliga förhöjning, såväl i avlöning till personalen som beträffande omkostnader i övrigt, vilken postverket får vidkännas, anser

generalpoststyrelsen, att ersättningsbeloppet för stämpelväsendets handhavande bör höjas till 200,000 kronor.

För år 1920 skulle inkomsterna alltså beräknas sålunda:

A) inkomster av den inrikes rörelsen	
1) av normaltrafiken	kronor 40,700,000
2) » den tillfälliga tjänstebrevstrafiken	» 1,700,000
(3) bortfaller)	
B) inkomster av utrikesrörelsen	» 450,000
C) » av stämpelväsendet	» 200,000
	<hr/>
	tillhopa kronor 43,050,000.

Därest nu gällande avgiftsförhöjning skulle fortfara att tillämpas jämväl under år 1920, kunde inkomsten av densamma med hänsyn tagen till den uppkommande minskningen av den tillfälliga tjänstefrimärksuppbörden, icke beräknas till stort mer än 6,000,000 kronor. Upptoges den förslagsvis till 6,150,000 kronor, bleve hela inkomsten år 1920 sålunda omkring 49,200,000 kronor.

I det underdåniga förslag till driftkostnadsstat för år 1920, som generalpoststyrelsen kommer att avgiva, beräknas utgifterna för samma år komma att, oberäknat krigstidstillägg och krigstidshjälp, uppgå till sammanlagt omkring 40,000,000 kronor. Därvid äro avlöningarna beräknade enligt den för år 1919 gällande avlöningsstaten. Beräknas krigstidstillägg och krigstidshjälp utgå i samma utsträckning, som torde kunna förutses för år 1919, och antages, att pågående kommittéutredning skulle komma att resultera i bland annat ytterligare löneförhöjning åt postverkets tjänstemän, torde man få räkna med ett utgiftsbelopp av omkring 54,700,000 kronor.

Skulle nu gällande, för tiden till och med 1919 års utgång beslutade portoförhöjningar fortfara att tillämpas jämväl under år 1920, uppkomme sålunda icke desto mindre en brist av över 5,000,000 kronor; skulle portoavgifterna återgå till de belopp, som gällde före den nu tillämpade provisoriska höjningen, bleve bristen över 11,000,000 kronor.

Men även för åren 1918 och 1919 torde postverkets ekonomiska resultat, trots portoförhöjningarna, bliva mindre tillfredsställande.

Då ej mindre än inemot två tredjedelar av postverkets utgifter utgöras av avlöningar och utgifter av avlönings karaktär och då dessutom andra betydande utgiftsposter såsom omkostnaderna för poststationerna, för postföring å landsväg m. m. i högsta grad påverkas av gällande priser å arbetsmarknaden, torde det vara uppenbart, att synner-

ligen kraftiga stegringar av postverkets utgifter föranledas av nu rådande särskilda förhållanden.

Med hänsyn till i främsta rummet de opåräknat stora utgifterna för krigstidstillägg åt personalen men även andra av prisförhållanden föranledda ökningar av samtliga slag av omkostnader kan det befaras, att utgifterna för år 1918, som i staten upptagits till 28,900,000 kronor, komma att stiga ända till bortemot 43,000,000 kronor. Då inkomsterna för sistnämnda år som ovan sagts kunna beräknas uppgå till 44,000,000 kronor, skulle överskottet sålunda kunna komma att reduceras till omkring 1,000,000 kronor.

Enligt verkställt överslag kunna utgifterna för år 1919 komma att stiga till cirka 50,800,000 kronor. Då inkomsterna här ovan beräknats bliva endast 47,600,000 kronor, skulle, oaktat portoförhöjningen, en brist av omkring 3,200,000 kronor kunna komma att uppstå för år 1919.»

Med hänsyn till vad generalpoststyrelsen sålunda anfört, har statskontoret icke ansett, att man kunde påräkna något överskott från postverket, men har statskontoret beräknat såväl inkomsterna till det av generalpoststyrelsen för 1920 angivna beloppet, 49,200,000 kronor, som driftkostnaderna till enahanda belopp.

Chefen för finansdepartementet har till statsrådsprotokollet den 9 januari 1919 anfört följande:

»Enligt generalpoststyrelsens beräkningar skulle postverkets driftkostnader för år 1920 komma att uppgå till omkring 54,700,000 kronor, medan hela inkomsten skulle, därest nu gällande avgiftsförhöjning fortfarande komme att tillämpas, uppgå till allenast 49,200,000 kronor, vadan alltså en brist om ej mindre än 5 $\frac{1}{2}$ miljoner kronor uppstode. Då det icke bör få förekomma, att ett affärsdrivande verks omkostnader till en del direkt bestridas av skatter eller andra egentliga statsinkomster, har av chefen för civildepartementet igångsatts en utredning angående sådan ytterligare förhöjning av postavgifterna, att postverkets inkomster måtte kunna giva åtminstone något mindre överskott, vilket jag förslagsvis beräknat till 4 miljoner kronor. Innan ett bestämt utformat förslag beträffande krigstidstilläggen föreligger är, i fråga om ej blott postverket utan samtliga affärsverk, den angivna siffran för driftkostnader att betrakta som åtskilligt osäker. Emellertid anser jag mig icke äga grundad anledning frångå verkets egen beräkning och föreslår därför, att postverkets inkomster må beräknas till 58,700,000 kronor, dess driftkostnader till 54,700,000 kronor, samt att som överskott alltså i rikstatsen uppföres 4,000,000 kronor.»

Med sistnämnda belopp ingå dessa medel ock i den i statsverkspropositionen föreslagna riksstaten.

Genom proposition den 31 januari 1919, nr 81, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen besluta vissa höjningar i portoavgifterna, att träda i kraft den 1 juli 1919 och gälla intill utgången av år 1920. Denna proposition har numera av riksdagen bifallits, dock med viss jämkning i fråga om villkoren för postbefordran av inrikes paket mellan orter förbundna med järnväg.

I det vid sistnämnda proposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över civilärenden har departementschefen, efter att hava uppvisat nödvändigheten av en ytterligare förhöjning av postportona, anfört, att en sådan förhöjning borde enligt departementschefens mening bestämmas sålunda, att en skälig vinstmarginal vore att påräkna, i vilket sammanhang departementschefen erinrat, att i förslaget till rikstat för år 1920 överskottet å postverkets rörelse beräknats till 4,000,000 kronor.

Beträffande *den ekonomiska innebörden* av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hade inom generalpoststyrelsen verkställets statistiska beräkningar, vilka givit till resultat, att, under förutsättning att portoförhöjningarna ej åstadkomme minskning i poströrelsen, postverket skulle beredas en årlig merinkomst av, i runt tal, 16,650,000 kronor.

Chefen för civildepartementet har emellertid, enligt vad det till propositionen nr 81 hörande statsrådsprotokollet utvisar, med stöd av senare erhållna upplysningar ansett sig våga räkna med en något större inkomstökning av den ifrågasatta portoförhöjningen än den nyss angivna. I sådant hänseende har departementschefen anfört följande. Generalpoststyrelsen hade i sin utredning beräknat förhöjda avgifter endast för inrikes försändelser. Höjdes emellertid avgifterna för inrikes brev och brevkort, bleve det nödvändigt att — såsom även skett vid nu gällande tillfälliga höjning av de inrikes avgifterna — vidtaga en motsvarande höjning av avgifterna för försändelser till Danmark och Norge. En sådan förhöjning kunde beräknas medföra en inkomstökning av närmare 500,000 kronor. Enär dessutom — bland annat på grund av nu kända siffror för år 1918 — vissa av generalpoststyrelsen beräknade belopp kunde, utan att nödig försiktighet åsidosattes, i någon mån höjas, syntes inkomstökningen genom de ifrågasatta portoförhöjningarna, även om någon ökning av antalet försändelser icke inträdde, kunna beräknas komma att överstiga 18,000,000 kronor. Med hänsyn till såväl detta förhållande som den omständigheten, att det ej syntes vara uteslutet, att åtminstone någon del av svenska postverkets tillgodo-

havanden av vissa utländska postförvaltningar för transitbefordran av post genom Sverige under krigsåren kunde komma att under år 1920 tillföras postkassan, hölle departementschefen före, att genom den föreslagna portoförhöjningen postverkets inkomster för sistnämnda år skulle kunna bringas till den höjd, att den uppkommande vinstmarginalen komme att i det närmaste sammanfalla med det i statsverkspropositionen upptagna beloppet, 4,000,000 kronor.

I betänkande nr 28 har bevillningsutskottet, efter att hava meddelat ovan återgivna redogörelse för den ekonomiska innebörden av Kungl. Maj:ts förslag till höjning av postavgifterna, anfört följande:

»Bevillningsutskottet, som finner ytterligare portohöjningar oavvisligen påkallade för att förebygga förlust å postverkets drift, ej mindre under innevarande år än även under år 1920, anser även riktigt att söka så avväga höjningarna, att åtminstone något överskott uppkommer. Mot generalpoststyrelsens och departementschefens beräkningar har utskottet ingen anmärkning att framställa. Utskottet finner sig sålunda kunna i princip förorda bifall till Kungl. Maj:ts förslag.»

Enligt från generalpoststyrelsen meddelad upplysning utvisar postverkets huvudbok för år 1918

Utskottet.

inkomster.....	kronor	46,283,769: 17
utgifter	»	44,451,935: 07
	överskott kronor	1,831,834: 10.

Mot Kungl. Maj:ts beräkning av förevarande inkomstitel har bevillningsutskottet intet att erinra.

Utskottet hemställer följaktligen,

att postverkets bruttoinkomster må för år 1920 beräknas till..... kronor 58,700,000.

Stockholm den 12 juni 1919.

På bevillningsutskottets vägnar:

G. W. KÄLLMAN.

Reservationer:

av herrar *Källman, Bäckström, Örne* och *Johansson* i Kullersta, vilka anført:

»Då en del inkomstitlar enligt vår mening av bevillningsutskottet beräknats till högre belopp än vad som är förenligt med nödig försiktighet, ha vi ansett att inkomst- och förmögenhetsskatten bort utgå med 165 procent av grundbeloppet samt ifrågavarande titlar i motsvarande mån minskas, och hava vi i anslutning härtill hemställt:

under 1:o) A) att inkomst- och förmögenhetsskatten måtte för år 1920 utgå med 165 procent av grundbeloppet;

under 1:o) B) att inkomst- och förmögenhetsskatten måtte för år 1920 beräknas på följande sätt:

1) Skatt å inkomst och förmögenhet kr. 228,500,000

2) B-skatt å aktiebolag m. fl. » 6,500,000 kr. 235,000,000

under 4:o) att stämpelmedel, därav beräknad arvs-
skatt och skatt för gåva 15,000,000 kronor, måtte för
år 1920 beräknas till » 49,500,000

under 6:o) att krigskonjunkturskatt måtte för år
1920 beräknas till » 70,000,000

och
under 9:o) att tobaksskatten måtte för år 1920
beräknas till » 25,000,000»;

samt av herrar *Röing, frih. Fleming, Vennersten, Rune* och *Broman*.